Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Biblia Latina - Cod. Aug. perg. 154

[Reichenau ?], [14. Jh.]

Liber Ecclesiasticus

urn:nbn:de:bsz:31-42065

Visual Library

ri ortigometra · ꝛ uexatiões peccatori-
bꝫ superuenerunt · nō sine illis q̄ ante facta
erant argumentis p uim fluminū ·
Iuste eñ patiebant sc̄dm suas neq̄-
tias · Etenī detestabiliorē ī hospitali-
tatē instituerunt · Alii quidē igno-
tos nō recipiebant aduenas · alii aūt
bonos hospites ī seruitutē accipi-
ebant · ꝛ nō solum h̄ · sꝫ ꝛ alius q̄dā
respectus erat illoꝝ · qm̄ inuiti reci-
piebāt extraneos · Qui aūt cū letitia
receperunt hos qui eisdē usi erāt iusti-
tiis · seuissimis afflixerunt dolori-
bꝫ · Percussi [sūt] aūt cecitate sicut ī foribꝫ
iusti · cum subitaneis cooperti eēnt te-
nebris · unusquisqꝫ hostii sui trāsitū
querebat · In se eñ elementa [dū] cōuertunt
sic in organo q̄litatis sonus īmuta-
tur · ꝛ oīa suū sonū custodiunt · Unde ꝛ
estimari ex ipso certo uisu pt · Agre-
stia eñ ī aquatica cōuertebant · ꝛ q̄cūqꝫ
erant natantia ī terrā transiebant ·
Ignis in aq̄ ualebat supra suā uirtutē
ꝛ aq̄ extinguentis nature obliuiscebatur ·
tur · Flamme econtrario corruptibilium
aīalium nō uexauerunt carnes coam-
bulantium · nec dissoluebant illam
q̄ facile dissoluebatur sicut glacies
bonā escam · In omībꝫ eñ dn̄e ma-
gnificasti plm tuū ꝛ honorasti · ꝛ
nō despexisti ī oī tempe · ꝛ ī omī loco
assistens eis · Explic̄ lib̄ Sapie · In-
cip̄ ploḡ in libꝛ Ecclesiasticum.

Multoꝝ nob̄ ꝛ
magnoꝝ p
legem ꝛ pph-
tas aliosqꝫ
qui secuti sūt
illos sapia de-
monstrata ē · In quibꝫ opter laudare
isrl̄ doctrine ꝛ sapientie causa · q̄
nō solum ipsos loquentes necēe ē peritos sꝫ
etiam extraneos posse ꝛ dicentes ꝛ scri-
bentes doctissimos fieri · Auus meus ihc
postq̄ se amplius dedit ad dilige-
tiam lectionis legis · ꝛ pphaꝝ · ꝛ alioꝝ
libroꝝ qui nob̄ a parentibꝫ nr̄is tradi-
sunt · uoluit ꝛ ipse scribere aliq̄ hoꝝ
duntaxat q̄ ad doctrinam ꝛ sapiam
ptinent · ut desiderantes discere
ꝛ illoꝝ periti fc̄i · magis magisqꝫ at-
tendant animo · ꝛ ɔfirment ad le-
gitimā uitam · Hortor itaqꝫ uos
uenire cum beniuolentia ꝛ attētio-
ri studio lectionem facē ꝛ ueniam habē
in illis · in quibꝫ uidem̄ sequentes
ymaginem sapie ꝛ deficē in uboꝝ
ɔpositione · Nam deficiunt u̾ba he-
braica · q̄ndo translata fuerint ad
alteram linguā · Nō solum aūt h̄ · sꝫ
ꝛ ipsa lex et pphē · cet̾aqꝫ alioꝝ libꝛoꝝ
nō paruam hn̄t differentiam · q̄n int̾ se
dicuntur · Nam ī octauo ꝛ tc̄esimo
anno temporibꝫ ptolomei eugetis
regis postq̄ perueni ī egyptum · ꝛ
cum multū tempis ibi fecissem ·
inueni libros relictos nō parue neqꝫ
ɔtempnende doctrine · Itaqꝫ bonū
et necessarium putaui et ipē ali-
q̄m addere diligentiam ꝛ laborē
interp̄tandi istum libꝛ · ꝛ multa
uigilia attuli doctrinam ī spatio
temporis ad illa que ad finē ducūt
libꝛ dare · ꝛ illis qui uolunt aīm
intendē ꝛ discē q̄madm optreat insti-
tuere mores · qui sc̄dm legē dn̄i p-
posuerīt uitam agē · Explic̄ prolo-
gus · Incipit Ecclesiasticus ·

Omnis
sapientia
a domino deo est
et cum illo
fuit semper
et est ante evum.
Harenam
maris et
pluvie guttas et dies seculi quis dinu-
meravit? Altitudinem celi et latitu-
dinem terre et profundum abyssi quis di-
mensus est? Sapientiam dei precedentem omnia
quis investigavit? Prior omnium creata
est sapientia et intellectus prudentie ab evo.
Fons sapientie verbum dei in excelsis et in-
gressus illius mandata eterna. Ra-
dix sapientie cui revelata est et astutias
illius quis agnovit? Disciplina sa-
pientie cui revelata est et manifestata
et multiplicationem ingressus illius quis
intellexit? Unus est altissimus creator
omnipotens rex potens et metuendus nimis
sedens super thronum illius et dominans deus.
Ipse creavit illam spiritu sancto et vidit et
dinumeravit et mensus est et effudit il-
lam super omnia opera sua et super omnem carnem
secundum datum suum et prebet illam dili-
gentibus se. Timor domini gloria et gloriatio
et letitia et corona exultationis. Ti-
mor domini delectabit cor et dabit le-
titiam et gaudium in longitudinem dierum.
Timenti dominum bene erit in extremis
et in die defunctionis sue benedicetur. Di-
lectio dei honorabilis sapientia. quibus autem
apparuerit in visu diligunt eam in visio-
ne et in agnitione magnalium suorum.
Initium sapientie timor domini et cum fidelibus
in vulva concreatus est et cum electis femi-
nis graditur et cum iustis et fidelibus
agnoscitur. Timor domini scientie religiositas.
custodiet et iustificabit cor iocundita-
tem atque gaudium dabit. Timenti dominum bene
erit et in diebus consummationis illius bene-
dicetur. Plenitudo sapientie est timere deum et ple-
nitudo a fructibus illius. Omnem domum illius
implebit a generationibus et receptacula
a thesauris illius. Corona sapientie timor
domini replens pacem et salutis fructum
et vidit et dinumeravit eam. Utraque autem
sunt dona dei. Scientiam et intellectum pru-
dentie sapientia compertietur et gloriam tenen-
tium se exaltat. Radix sapientie est timere
deum. rami enim illius longevi. In the-
sauris sapientie intellectus et scientie religiosi-
tas. execratio autem peccatoribus sapientia. Ti-
mor dei expellit peccatum. nam qui sine
timore est non poterit iustificari. Iracun-
dia enim animositatis illius subversio
illius est. Usque in tempus sustinebit pati-
ens et postea redditio iocunditatis. Bo-
nus sensus usque in tempus abscondet verba
illius et labia multorum enarrabunt
sensum illius. In thesauris sapientie signifi-
catio discipline. execratio autem peccatori
cultura dei. Fili concupiscens sapientiam
conserva iustitiam et deus prebebit illam tibi.
Sapientia enim et disciplina timor domini et
quod beneplacitum est illi fides et mansue-
tudo et adimplebit thesauros illius.
Non sis contumax et incredibilis timori domini
et ne accesseris ad illum duplici corde.
Ne fueris ypocrita in conspectu hominum et non scan-
dalizeris labiis tuis. Attende in illis
ne forte cadas et ponas scandalum
anime tue et adducas in honorationem tibi.
Et revelet deus absconsa tua et in medio syna-
goge elidat te quoniam accessisti maligne
ad deum et cor tuum plenum est dolo et fallacia.

Fili accedens ad servitutem II
dei sta in iustitia et timore et prepa
ra animam tuam ad temptationem. De
prime cor tuum et sustine inclina aurem
tuam et excipe verba intellectus et ne festi
nes in tempore obductionis. Sustine
sustentationes dei coniungere deo et su
stine ut crescat in novissimo vita
tua. Omne quod tibi applicitum fuerit
accipe et in dolore sustine et in humilitate
tua patientiam habe. quoniam in igne proba
tur aurum et argentum homines vero
receptibiles in camino humiliatio
nis. Crede deo et recuperabit te et dirige
viam tuam et spera in illum. Serva timorem
illius et in illo veterasce. Metuentes
dominum sustinete misericordiam eius et non
deflectatis ab illo ne cadatis. Qui
timetis dominum credite illi et non evacua
bitur merces vestra. Qui timetis deum
sperate in illum et in oblectatione veniet
vobis misericordia. Qui timetis dominum diligite
illum et illuminabuntur corda vestra. Respi
cite filii nationes hominum et scitote
quia nullus speravit in domino et confusus est. Quis
permansit in mandatis illius et derelictus
est. Aut quis invocavit illum et despexit
eum. Quoniam pius et misericors est deus
et remittet in tempore tribulationis peccata et pro
tector est omnibus exquirentibus se in veri
tate. Ve duplici corde et labiis scela
tis et manibus male facientibus et
peccatori terram ingredienti duabus viis.
Ve dissolutis corde qui non credunt deo
ideo non protegentur ab eo. Ve hiis qui per
diderunt sustinentiam. qui dereliquerunt
vias rectas et diverterunt in vias pra
vas. Et quid facient cum inspicere ceperit
dominus. Qui timent dominum non erunt incre
dibiles verbo illius et qui diligunt il
lum conservabunt viam illius. Qui
timent dominum inquirent que beneplaci
ta sunt illi et qui diligunt eum reple
buntur lege ipsius. Qui timent dominum
preparabunt corda sua et in conspectu illius
sanctificabunt animas suas. Qui timent
dominum custodiunt mandata illius
et patientiam habebunt usque ad inspecti
onem illius dicentes. Si penitentiam
non egerimus. incidemus in manus dei et
non in manus hominum. Secundum enim magni
tudinem illius sic et misericordia ipsius
cum ipso est. III
Filii sapientie ecclesia iustorum et natio
illorum obedientia et dilectio. Iudicium
patris audite filii dilecti et sic facite
ut salvi sitis. Deus enim honoravit
patrem in filiis et iudicium matris ex
quirens firmavit in filios. Qui di
ligit deum exorabit pro peccatis et conti
nebit se ab illis et in oratione dierum exau
dietur. Et sicut qui thesaurizat ita et qui
honorificat matrem suam. Qui ho
norat patrem iocundabitur in filiis et in
die orationis sue exaudietur. Qui
honorat patrem suum vita vivet longi
ore et qui obedit patri refrigerabit matrem
animam matris. Qui timet deum hono
rat parentes et quasi dominis serviet
hiis qui se genuerunt in opere et sermone
et omni patientia. Honora patrem tuum
ut superveniat tibi benedictio a deo et bene
dictio illius in novissimo maneat. Bene
dictio patris firmat domos filiorum
maledictio autem matris eradicat fun
damenta. Ne glorieris in contumelia pa
tris tui non est enim tibi gloria sed confusio. Gloria
enim hominis ex honore patris sui.

et decretus filiz pater sui honore. Fili
suscipe senectam pris tui et ne co
tristes eum in vita illius. et si defe
cit sensu veniam da. et ne spnas
eum in tua virtute. Elemosina n.
pris non erit in oblivione. nam p pcco
matris restituet tibi bonum. et in iusti
tia edificabitur tibi. et in die tribulationis
commemorabitur tui. sicut in sereno
glacies solventur tua pcca. Quam
male fame est qui relinquit prem.
et est maledictus a deo qui exasperat
matrem. Fili in mansuetudine opa
tua psice. et sup hominum gloriam diligeris.
Quanto magnus es humilia te in omni
bz. et coram deo invenies gram. quoniam
magna potentia dei solius. et ab
humilibz honoratur. Altiora te ne
quesieris. et fortiora te ne scrutatus
fueris. sz que pcepit tibi deus illa co
gita semp. et in pluribz opibz eius
ne fueris curiosus. Non est enim tibi nece
sarium ea que abscondita sunt videre
oculis tuis. In supvacuis rebz noli
scrutari multipliciter. et in pluribus
opibz eius non eris curiosus. Plurima
enim sup sensum hominum ostensa sunt tibi.
Multos enim supplantabit suspitio
illorum. et in vanitate detinuit sensus illorum. Cor durum male habebit in no
vissimo. et qui amat piculum in illo
pibit. Cor ingrediens duas vias
non habebit successus. et pravus cordi
in illis scandalizabitur. Cor nequam gra
vabitur in doloribz. et peccator adiciet ad
peccandum. Synagoge supborum non erit
sanitas. frutex enim pcci eradicabitur
in illis. et non intelligetur. Cor sapientis
intelligitur in sapientia. et auris bona
audiet cum omni concupiscentia sapientiam. Sa

piens cor et intelligibile abstinebit se
a pccis. et in opibz iustitie successus
habebit. Ignem ardentem extinguit
aqua. et elemosina resistit pccis. et deus
pspector eius qui reddet gram. me
minit in posterum. et in tempore casus sui
inveniet firmamentum. IIII
Fili elemosinam pauperis ne de
fraudes. et oculos tuos ne trans
vertas a paupe. Animam esurientem
ne despexeris. et non exaspes paupe
in inopia sua. Cor inopis ne afflixe
ris. et non protrahas datum angustianti.
Rogationem contribulati ne abiicias.
et non avertas faciem tuam ab egeno.
Ab inope ne avertas oculos pp iram.
et non relinquas querentibz tibi retro male
dicere. Maledicentis enim tibi in amaritudine
anime exaudietur pcatio illius. Exau
diet autem eum qui fecit illum. Congrega
tioni pauperum affabilem te facito.
et psbitero humilia animam tuam. et magna
to humilia caput tuum. Declina pau
peri sine tristitia aurem tuam. et redde
debitum tuum. et responde pacifica in
mansuetudine. Libera eum qui in
iuriam patitur de manu supbi. et non
acide feras in anima tua. In iudi
cando esto pupillis misericors ut pater.
et pro viro matri illorum. et eris tu velut
filius altissimi obediens. et misere
bitur tui magis quam mater. Sapientia filiis
suis vitam inspirat. et suscipit exqui
rentes se. et pibit in via iustitie. et qui
illam diligit. diligit vitam. et qui in
vigilaverint ad illam complectentur
placorem eius. Qui tenuerint illam
vitam hereditabunt. et quo introibit be
dicet deus. Qui serviunt ei obsequentes

erunt sancto. et eos qui diligunt illam di
ligit deus. Qui audit illam iudicat
gentes: et qui intuetur illam permane
bit confidens. Si crediderit ei hereditabit
illam. et erunt in confirmatione creature
illorum: quoniam in temptatione ambulat
cum eo. et in primis eligit eum. Timo
rem et metum et probationem inducet
super illum. et cruciabit illum in tribulatione
doctrine sue: donec temptet illum
in cogitationibus illius: et credat ani
me illius. et firmabit illum. et iter addu
cet directum ad illum. et letificabit
eum. Et denudabit illi absconsa
sua: et thesaurizabit super illum scientiam
et intellectum iusticie. Si autem oberrauerit
derelinquet illum: et tradet eum in manus
inimici sui. Fili conserua tempus et deuita
a malo. Pro anima tua non confundaris dicere
uerum. Est enim confusio adducens peccatum
et est confusio adducens gloriam et gratiam.
Ne accipias faciem aduersus faciem
tuam: nec aduersus animam tuam mendaci
um. Non reuerearis proximum tuum in
casu suo. nec retineas uerbum in tempore
salutis. Ne abscondas sapientiam tu
am in corde eius: in lingua enim agno
scitur sapientia et sensus: et scientia et doctrina
in uerbo sensati. et firmamentum in operibus
iusticie. Non contradicas uerbo ueritatis
ullo modo: et de mendacio ineruditionis
tue confundere. Non confundaris confiteri
peccata tua: et ne subicias te homini pro peccato.
Noli resistere contra faciem potentis. nec
coneris contra ictum fluuii. Pro iusticia ago
nizare pro anima tua. et usque ad mor
tem certa pro iusticia: et deus expugna
bit pro te inimicos tuos. Noli citatus esse
in lingua tua: et inutilis et remissus in

operibus tuis. Noli esse sicut leo in domo
tua euertens domesticos tuos: et oppri
mens subiectos tibi. Non sit porrecta
manus tua ad accipiendum: et ad da
ndum collecta.

V

Noli attendere ad possessiones in
iquas: et ne dixeris est mihi sufficiens
uita. Nichil enim proderit in tempore uin
dicte: et obductionis. Non sequaris in
fortitudine tua concupiscentiam cordis
tui: et ne dixeris quomodo potui
aut quis me subiciet propter facta mea.
Deus enim uindicans uindicabit. Ne
dixeris peccaui. et quid accidit mihi triste.
Altissimus enim est patiens redditor. De
propiciatu peccatorum noli esse sine metu: neque
adicias peccatum super peccatum: et ne dicas.
Miseratio dei magna est multitudinis
peccatorum meorum miserebitur. Misericordia enim et ira
ab illo cito proximant: et in peccatores re
spicit ira illius. Non tardes conuerti ad
dominum: et ne differas de die in diem.
Subito enim ueniet ira illius: et in tempore
uindicte disperdet te. Noli anxius esse in
diuitiis iniustis: nichil enim proderunt
in die obductionis et uindicte.
Non uentiles te in omnem uentum: et ne eas
in omni uia. Sic enim probatur peccator
duplici lingua. Esto firmus in uia
domini. et in ueritate sensus tui et scientia: et pro
sequatur te uerbum pacis et iusticie. Esto
mansuetus ad audiendum uerbum dei
ut intelligas. et cum sapientia proferes
responsum uerum. Si est tibi intellectus responde pro
ximo: sin autem sit manus tua super os
tuum. ne capiaris in uerbo indisciplina
to et confundaris. Honor et gloria in ser
mone sensati: lingua uero imprudentis
subuersio est ipsius. Ne appelleris susurro

ne
et lingua tua capiaris et confundaris.
Super furem enim est confusio et penitentia. et deno
tatio pessima super bilinguem. su
surratori autem odium et inimicitia et
contumelia. Iustifica pusillum et ma
gnum similiter.

VI

Noli fieri pro amico inimicus proximo. In
properium enim et contumeliam malus
hereditabit. et omnis peccator invidus
et bilinguis. Non te extollas in cogi
tatione anime tue velut taurus.
ne forte elidatur virtus tua per stul
titiam. et folia tua comedet. et fructus
tuos perdet. et relinqueris velut lignum
aridum in heremo. Anima enim nequam
disperdet qui se habet. et in gaudium inimi
cis dat illum. et deducet in sortem impio
rum. Verbum dulce multiplicat a
micos. et mitigat inimicos. et lingua
eucharis in bono homine abundat.
Multi pacifici sint tibi. et consiliarius
sit tibi unus de mille. Si possides a
micum in temptatione posside eum.
et non facile credas illi te ipsum. Est enim
amicus secundum tempus suum. et non perma
nebit in die tribulationis. et est amicus qui
convertitur ad inimicitiam. et est amicus qui
odium et rixam et convitia denudabit.
Est autem amicus socius mense. et non perma
nebit in die necessitatis. Amicus si per
manserit fixus erit tibi quasi coequalis. et in
domesticis tuis fiducialiter aget. Si
humiliaverit se contra te et a facie tua ab
scondit se unanimem habebis amici
tiam bonam. Ab inimicis tuis se
parare. et ab amicis tuis attende.
Amicus fidelis protectio fortis. qui autem
invenit illum invenit thesaurum. Amico
fideli nulla est comparatio. et non est digna
ponderatio auri et argenti contra bonitatem
fidei illius. Amicus fidelis medicamentum
vite et immortalitatis. et qui metuunt
dominum invenient illum. Qui timet
deum eque habebit amicitiam bonam.
quoniam secundum illum erit amicus illius. Fili a
iuventute tua excipe doctrinam. et
usque ad canos invenies sapientiam. Quasi is
qui arat et seminat accede ad illam.
et sustine bonos fructus illius. In ope
re enim ipsius exiguum laborabis. et cito e
des de generationibus illius. Quam aspera est
nimium sapientia indoctis hominibus. et non per
manebit in illa excors. Quasi lapidis
virtus probatio erit in illis. et non demora
buntur proicere illam. Sapientia enim doctrine
secundum nomen est eius. et non multis est ma
nifesta. Quibus autem agnita est permanet
usque ad conspectum dei. Audi fili et accipe
verba intellectus. et ne abicias consilium meum.
Inice pedem tuum in compedes illius. et
in torques illius tuum collum. Subice hu
merum tuum et porta illam. et ne acedieris
vinculis eius. In omni animo tuo acce
de ad illam. et in omni virtute serva vi
as eius. Investiga illam et manifesta
bitur tibi. et continens factus ne derelinquas eam.
In novissimis enim invenies requiem in
ea. et convertetur tibi in oblectationem. et erunt
tibi compedes eius in protectionem fortitu
dinis. et bases virtutis. et torques illius
in stolam glorie. Decor enim vite est in illa
et vincula illius alligatura salutaris.
Stolam glorie indues eam. et coronam gra
tulationis superpones tibi. Fili si atten
deris mihi disces eam. et si accommodaveris
animum tuum sapiens eris. Si inclinaveris
aurem tuam excipies doctrinam. et si di
lexeris audire sapiens eris. In multitu ne

presbiterorum prudentium sta et sapientie illorum
ex corde coniungere ut omnem narratio
nem dei possis audire et proverbia laudis
non effugiant a te et si videris sensatum
evigila ad illum et gradus ostiorum illius
exterat pes tuus. Cogitatum habe
in preceptis dei et in mandatis illius ma
xime assiduus esto et ipse dabit tibi
cor et concupiscentia sapientie dabitur tibi. VII
Noli facere mala et non te apprehendent.
Discede ab iniquo et deficient
mala abs te. Non semines mala
in sulcis iniustitie et non metes ea in
septuplum. Noli querere ab homine du
catum neque a rege cathedram honoris.
Non te iustifices ante deum quoniam agni
tor cordis ipse est et penes regem no
li velle videri sapiens. Noli querere
fieri iudex nisi valeas virtute irrum
pere iniquitates ne forte extime
scas faciem potentis et ponas scan
dalum in agilitate tua. Non pecces
in multitudine civitatis nec te immit
tas in populum neque alliges duplicia
peccata. Nec enim in uno eris immunis.
Noli esse pusillanimis in animo tuo
exorare et facere elemosinam ne despi
cias. Ne dicas in multitudine mune
rum meorum respiciet deus et offerente
me deo altissimo suscipiet munera
mea. Ne irrideas hominem in amari
tudine anime est enim qui humiliat et ex
altat circumspector deus. Noli ama
re mendacium adversus fratrem tuum neque
in amicum similiter facias. Noli velle
mentiri omne mendacium assiduitas
enim illius non est bona. Noli verbosus esse in
multitudine presbiterorum et non iteres verbum
in oratione tua. Non oderis laboriosa opera

et rusticationem ab altissimo creatam.
Non te reputes in multitudine indisci
plinatorum. Memento ire quoniam non tarda
bit. Humilia valde spiritum tuum quoniam
vindicta carnis impii ignis et vermis.
Noli prevaricari in amicum pecuniam
differenti neque fratrem carissimum au
ro spreveris. Noli discedere a muliere
sensata et bona quam sortitus es in timo
re dei. Gratia enim verecundie illius super aurum.
Non ledas servum operantem in veritate
neque mercennarium dantem operam animam
suam. Servus sensatus sit tibi dilectus quasi anima
tua non defraudes illum libertate neque
inopem derelinquas illum. Pecora tibi sunt
attende illis et si sunt utilia perseverent
apud te. Filii tibi sunt erudi illos a pueritia — et curva illos
illorum. Filie tibi sunt serva corpus illarum et
non ostendas hilarem faciem tuam ad illas.
Trade filiam et grande opus feceris et
homini sensato da illam. Mulier si est
tibi secundum animam tuam non proicias illam
et odibili non credas te in toto corde. Ho
nora patrem tuum et gemitus matris tu
e ne obliviscaris. Memento quoniam nisi
per illos non fuisses et retribue illis quomodo
et illi tibi. In tota anima tua time deum et
sacerdotes illius sanctifica. In omni virtute
tua dilige eum qui te fecit et ministros
eius non derelinquas. Honora deum ex
tota anima tua et honorifica sacerdotes
et propurga te cum brachiis. Da illis partem
sicut mandatum est tibi primitiarum et pur
gationis et de negligentia purga
te cum paucis. Datum brachiorum
tuorum et sacrificium sanctificationis offe
res domino et initia sanctorum et pauperi porrige
manum tuam ut perficiatur propitiatio
et benedictio tua. Gratia dati in conspectu omnis viventis.

et mortuo non prohibeas gratiam. Non
desis plorantibus in consolatione, et cum
lugentibus ambula. Non te pigeat vi-
sitare infirmum: ex his enim in di-
lectione firmaberis. VIII
In omnibus operibus tuis memorare
novissima tua, et in eternum non peccabis.
Non litiges cum homine potente,
ne forte incidas in manus illius.
Non contendas cum viro locuplete,
ne forte contra te constituat litem tibi.
Multos enim perdidit aurum atque argentum,
et usque ad cor regum extendit et convertit.
Non litiges cum homine linguato, et non
struas in ignem illius ligna. Non com-
munices homini indocto, ne male de
progenie tua loquatur. Ne despicias
hominem avertentem se a peccato, neque
improperes ei. Memento quoniam omnes in
correptione sumus. Ne spernas hominem
in sua senectute: etenim ex nobis sene-
scunt. Noli de mortuo inimico tuo
gaudere, sciens quoniam omnes morimur,
et in gaudium nolumus venire. Ne
despicias narrationem presbyterorum sa-
pientium, et in proverbiis illorum conversare.
Ab ipsis enim disces sapientiam et doctri-
nam intellectus, et servire magnatis
sine querela. Non te preterat narratio
seniorum: ipsi enim didicerunt a patribus
suis: quoniam ab ipsis disces intellectum,
et in tempore necessitatis dabis responsum.
Non incendas carbones peccatorum ar-
guens eos, et ne incenderis flamma
ignis peccatorum illorum. Ne contra faciem stes
contumeliosi, ne sedeat quasi insidiator
ori tuo. Noli fenerare homini for-
tiori te: quod si feneraveris quasi perditum
habe. Non spondeas super virtute tua:
quod si spoponderis, quasi restituens cogita.
Non iudices contra iudicem: quoniam secundum quod
dignum est iudicat. Cum audace non
eas in via, ne forte gravet mala
sua te. Ipse enim secundum voluntatem suam
vadit, et simul cum stultitia illius peries.
Cum iracundo ne facias rixam, et
cum audace non eas in desertum: quoniam
quasi nihil est ante illum sanguis, et ubi
non est adiutorium elidet te. Cum fatuis
ne consilium habeas: non enim poterunt
diligere nisi que ipsis placent. Coram
extraneo ne facias consilium: nescis
enim quid pariat. Non omni homini cor tuum
manifestes, ne forte inferat tibi fal-
sam gratiam et convitietur tibi. IX
Non zeles mulierem sinus tui,
ne ostendat super te malitiam do-
ctrine nequam. Non des mulieri
potestatem anime tue, ne ingrediatur
in virtute tua et confundaris. Ne respi-
cias mulierem multivolam, ne for-
te incidas in laqueos illius. Cum sal-
tatrice ne assiduus sis, nec audias
illam, ne forte pereas in efficacia il-
lius. Virginem ne conspicias ne forte
scandalizeris in decore illius. Non
des fornicariis animam tuam in ullo,
ne perdas te et hereditatem tuam. Noli
circumspicere in vicis civitatis, nec ob-
erraveris in plateis illius. Averte
faciem tuam a muliere compta, et non
circumspicias speciem alienam. Propter
speciem mulieris multi perierunt, et ex
hoc concupiscentia quasi ignis exardescit. Omnis
mulier que est fornicaria, quasi stercus
in via ab omnibus pretereuntibus conculca-
bitur. Speciem mulieris aliene multi
admirati reprobi facti sunt: colloquium

enim illi quasi ignis exardescit. Cum aliena
muliere ne sedeas omnino: nec accubabis
cum ea super cubitum. et non altercaris cum
illa in vino: ne forte declinet cor tuum in
illam. et sanguine tuo labaris in per
ditionem. Ne derelinquas amicum antiquum.
novus enim non erit similis illi. Vinum no
vum amicus novus: veterescat et cum sua
vitate bibes illud. Non zeles gloriam
et opes peccatoris: non enim scis quae futura
sit illius subversio. Non placeat tibi
iniuria iniustorum: sciens quoniam usque ad
inferos non placebit impius. Longe
abesto ab homine potestatem habente oc
cidendi. et non suspicaberis timorem mor
tis. Et si accesseris ad illum noli aliquid
committere. ne forte auferat vitam tuam.
Communionem mortis scito. quoniam in me
dio laqueorum ingredieris. et super dolen
tium arma ambulabis. Secundum virtu
tem tuam cave te a proximo tuo: et cum sa
pientibus et prudentibus tracta. Viri
iusti sint tibi convive. et in timore dei sit tibi
gloriatio. et in sensu sit tibi cogitatus dei et
omnis narratio tua in preceptis al
tissimi. In manu artificum opera lau
dabuntur. et princeps populi in sapientia ser
monis sui. in sensu vero seniorum verbum.
Terribilis est in civitate sua homo linguosus.
et temerarius in verbo suo. odibilis erit.
X
Iudex sapiens iudicabit populum
suum: et principatus sensati stabilis
erit. Secundum iudicem populi sic et ministri
eius. et qualis rector est civitatis. tales
inhabitantes in ea. Rex insipiens perdet
populum suum. et civitates inhabitabuntur per sen
sum prudentium. In manu dei potestas
terre. et execrabilis omnis iniquitas gen
tium. et utilem rectorem in tempore suscitabit
super illam. In manu dei potestas hominis:
et super faciem scribe imponet honorem suum.
Omnis iniurie proximi ne memineris.
et nichil agas in operibus iniurie. Odibilis
coram deo et hominibus est superbia. et
execrabilis omnis iniquitas gentium. Re
gnum a gente in gentem transfertur
propter iniustitias et iniurias et contume
lias. et diversos dolos. Avaro enim nichil
est scelestius. Quid superbit terra et ci
nis? Nichil est iniquius quam amare
pecuniam. Hic enim et animam suam vena
lem habet. quoniam in vita sua proiecit intima
sua. Omnis potentatus brevis vita.
Languor prolixior gravat medicum.
brevem languorem precidit medicus.
sic et rex hodie est et cras morietur. Cum
enim morietur homo hereditabit serpentes.
et bestias et vermes. Initium superbie
hominis apostatare a deo: quoniam ab eo
qui fecit illum recessit cor eius. quoniam
initium peccati est omnis superbia. Qui
tenuerit illam adimplebitur maledictis:
et subvertet eos in finem. Propterea exho
noravit dominus conventus malorum. et destruxit
eos usque in finem. Sedes ducum super
borum destruxit dominus: et sedere fecit mi
tes pro eis. Radices gentium superbarum
arefecit deus: et plantavit humiles
ex ipsis gentibus. Terras gentium
evertit dominus: et perdidit eas usque ad fun
damentum. Arefecit ex ipsis et disper
didit illos: et cessare fecit memoriam
eorum a terra. Perdidit deus memoriam
superborum: et reliquit memoriam humi
lium sensu. Non est creata hominibus super
bia: neque iracundia nationi mu
lierum. Semen hominum honorabitur hoc quod timet
deum: semen autem hoc exhonorabitur quod preter

mandata dñi. In medio fratrum rector
illorum in honore: et qui timent dominum e-
runt in oculis eius. Gloria divitum ho-
noratorum et pauperum timor dei est. Noli
despicere hominem iustum pauperem:
et noli magnificare virum peccatorem divi-
tem. Magnus est iudex et potens est
in honore: et non est maior illo qui timet
deum. Servo sensato liberi servient:
et vir prudens et disciplinatus non mur-
murabit correptus: et inscius non ho-
norabitur. Noli te extollere in faciendo ope-
re tuo: et noli cunctari in tempore angustie.
Melior est qui operatur et abundat in omni-
bus quam qui gloriatur et eget pane. Fili
in mansuetudine serva animam tuam:
et da illi honorem secundum meritum suum. Pec-
cantem in animam suam quis iustificabit:
et quis honorificabit exhonorantem
animam suam? Pauper gloriatur per discipli-
nam et timorem suum: et est homo qui
honorificatur propter substantiam suam. Qui autem
gloriatur in paupertate, quanto magis
in substantia? Et qui gloriatur in substantia paup-
ertatem vereatur.

XI

Sapientia humiliati exaltabit ca-
put illius: et in medio magna-
torum consedere illum faciet. Non laudes
virum in specie sua: neque spernas hominem
in visu suo. Brevis in volatilibus
est apis: et initium dulcoris habet fructus
illius. In vestitu ne glorieris umquam:
nec in die honoris tui extollaris:
quoniam mirabilia opera altissimi solius:
et gloriosa et absconsa et invisa opera illius.
Multi tyranni sederunt in throno: et
insuspicabilis portavit diadema. Mul-
ti potentes oppressi sunt valide: et glo-
riosi traditi sunt in manus alterorum. Priusquam
interroges ne vituperes quemquam: et cum inter-
rogaveris corripe iuste. Priusquam
audias ne respondeas verbum: et in medio
sermonum ne adicias loqui. De ea re que
te non molestat ne certeris: et in iudicio
peccantium ne consistas. Fili, ne in mul-
tis sint actus tui: et si dives fueris, non
eris immunis a delicto. Si enim secutus
fueris non apprehendes: et non effugies
si precurreris. Est homo laborans et fe-
stinans et dolens impius: et tanto magis
non abundat. Est homo marcidus egens
recuperatione plus deficiens virtute
et abundans paupertate: et oculus dei respe-
xit illum in bono, et erexit illum ab hu-
militate ipsius, et exaltavit caput
eius: et mirati sunt in illo multi: et ho-
noraverunt deum. Bona et mala, vita et
mors, paupertas et honestas a deo sunt.
Datio dei permanet iustis: et profectus
illius successus habebit in eternum.
Est qui locupletatur parce agendo, et hec
pars mercedis illius in eo quod dicit: In-
veni requiem mihi, et nunc manducabo
de bonis meis solus: et nescit quod tem-
pus preteriet et mors appropinquet, et relinquet omnia
aliis et morietur. Sta in testamento
tuo et in illo colloquere, et in opere manda-
torum tuorum veterasce. Ne manseris in
operibus peccatorum. Confide autem in deo et mane
in loco tuo. Facile est enim in oculis dei
subito honestare pauperem. Benedictio
dei in mercedem iusti festinat, et in hora
veloci processus illius fructificat. Ne
dicas: Quid est mihi opus, et que erunt mihi ex
hoc bona? Ne dicas: Sufficiens mihi sum: et
quid ex hoc pessimabor? In die bonorum
ne immemor sis malorum: et in die ma-
lorum ne immemor sis bonorum: quoniam fa-

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

cile est coram deo in die obitus retribuere
unicuique secundum vias suas. Malitia
hore unius oblivionem facit luxurie ma-
gne. et in fine hominis denudatio operum
eius. Ante mortem ne laudes hominem
quemquam. quoniam in filiis suis agnoscit-
ur. Non omnem hominem inducas in do-
mum tuam. multe enim insidie sunt dolo-
si. Sicut enim eructant precordia fetan-
tium. et sicut perdix inducitur in caveam
et ut caprea in laqueum. sic et cor superbo-
rum. et sic prospectator videns casum
proximi sui. Bona enim in mala convertens
insidiatur. et in electis imponet macu-
lam. A scintilla una augetur ignis. et
ab uno doloso augetur sanguis. homo
vero peccator sanguini insidiatur. Attende
tibi a pestifero fabricat enim mala. ne forte
inducat super te subsannationem in perpetuum.
Admitte ad te alienigenam. et subver-
tet te in turbine. et abalienabit
te a tuis propriis. XII

Si benefeceris scito cui feceris. et
erit gratia in bonis tuis multa.
Benefac iusto. et invenies retributionem
magnam. et si non ab ipso certe a domino.
Non est enim ei bene qui assiduus est in malis
et elemosinam non danti. quoniam et altissi-
mus odio habet peccatores. et misertus est pe-
nitentibus. Da misericordi. et ne suscipi-
as peccatorem. et impiis et peccatoribus red-
det vindictam. custodiens eos in die
vindicte. Da bono. et non receperis peccatorem.
Benefac humili. et non dederis impio. Pro-
hibe panes illi dari. ne in ipsis potent-
ior te sit. nam duplicia mala inve-
nies in omnibus bonis quecumque feceris
illi. quoniam et altissimus odio habet peccatores.
et impiis reddet vindictam. Non agnoscetur in

bonis amicus. et non abscondetur in malis
inimicus. In bonis viri inimici illius in
tristitia. et in malitia illius amicus agni-
tus est. Non credas inimico tuo in eternum.
sicut enim eramentum eruginat nequitia
illius. et si humiliatus vadat curvus.
abice animum tuum et custodi te ab illo.
Non statuas illum penes te. nec se-
deat ad dexteram tuam. ne conversus stet
in loco tuo. ne conversus in locum tuum
inquirat cathedram tuam. et in novissi-
mo cognoscas verba mea. et in sermonibus
meis stimuleris. Quis miserebitur in-
cantatori a serpente percusso et omnibus
qui appropinquant bestiis. Et sic qui co-
mitatur cum viro iniquo. et obvolutus est
in peccatis eius. Una hora permanebit
tecum. si autem declinaveris non suppor-
tabit. In labiis suis indulcat ini-
micus. et in corde suo insidiatur. ut
subvertat te in foveam. In oculis suis
lacrimatur inimicus. et si invenerit
tempus non satiabitur sanguine. Si incur-
rerint tibi mala. invenies eum illic
priorem. In oculis suis lacrimatur ini-
micus. et quasi adiuvans suffodiet plan-
tas tuas. Caput suum movebit et
plaudebit manu. et multa susur-
rans commutabit vultum suum.

Qui tetigerit picem inquina- XIII
bitur ab ea. et qui communicaverit
superbo induet superbiam. Pondus
super se tollit qui honestiori se commu-
nicat. et ditiori te ne socius fueris.
Quid communicabit caccabus ad ollam.
Quando enim se colliserint confringetur.
Dives iniuste egit et fremebit. pauper
autem lesus tacebit. Si largitus fueris
assumet te. et si non habueris derelinquet

te. Si hес' conuenit tecum. et exultia
bit te. et ipse non dolebit sup te. Si nece
sarius illi fuis supplantabit te. et
subridens spe dabit ti. narrans tibi bo
na dicit. Quod opus e ti? Et confundet
te in cibis suis. donec te exinani
at. bis et ter. et in nouissimo deridet
te. postea uidens derelinquet te. et
caput suum mouebit ad te. Humi
liare deo et expecta manus ei. Attende
ne seductus in stultitia humilie
ris. Noli esse humil' in sapientia
tua. ne humiliat' in stultitia sedu
caris. Aduocatus a potentiore di
scede. ex hoc enim magis te aduocab'.
Ne inprobus sis. ne inpingaris. et
ne longe sis ab eo. ne eas in obliui
onem. Ne retineas ex equo loqui
cum illo. et ne credas multis uerbis illi'.
Ex multa enim loquela temptabit te.
et subridens interrogabit te de absccon
ditis tuis. Inmitis animus illi' con
seruabit uerba tua. et non parcet de mali
tia et de uinculis. Caue tibi et attende
diligenter auditui tuo. quoniam cum sub
uersione tua ambulas. audiens uero
illa quasi in sompnis uide et euigila
bis. Omni uita tua dilige deum. et in
uoca eum in salute tua. Omne animal
diligit simile sibi. sic et omnis homo pro
ximum sibi. Omnis caro ad simile sibi
coniungetur. et omnis homo simili sibi sociabitur. Si
communicabit lupus cum agno. aliquando.
sic peccator iusto. Que communicatio
sancto homini ad canem. aut que pars diui
ti ad pauperem. Venatio leonis ona
ger in heremo. sic pascua sunt diuitum
pauperes. et sicut abhominatio est su
perbo humilitas. sic execratio diui
tis pauper. Diues commotus confirmatur ab
amicis. humilis autem cum ceciderit. ex
pelletur et a notis. Diuiti decepto
multi recuperatores. locutus est superbe et
iustificauerunt illum. Humilis deceptus est
insuper et arguitur. locutus est sensate. et non
est datus locus. Diues locutus est omnes tacuerunt. et
uerbum illius usque ad nubes perducent.
Pauper locutus est. et dicunt. quis est hic.
et si offenderit subuertent illum. Bona est
substantia cui non est peccatum in conscientia. nequissima
paupertas in ore impii. Cor hominis
inmutat faciem illius. siue in bono siue
in malo. Vestigium cordis boni. et
faciem bonam. difficile inuenies et cum la
Beatus uir qui non XIIII bore.
lapsus est uerbo ex ore suo. et non
est stimulatus in tristitia delicti. Felix
qui non habuit animi sui tristitiam. et non excidit
a spe sua. Viro cupido et tenaci sine
ratione est substantia. et homini liuido ad quid
aurum. Qui aceruat ex animo suo in
iuste aliis congregat. et in bonis illius
alius luxuriabitur. Qui sibi nequam est
cui alii bonus erit. et non iocundabitur
in bonis suis. Qui sibi inuidet. nichil est
illo nequius. et hec redditio est malitie
illius. et si bene fecerit ignoranter et non uo
lens facit. et in nouissimo manife
stat malitiam suam. Nequam est oculus li
uidi. et auertens faciem. et despiciens
animam suam. Insatiabilis oculus cu
pidi. in parte iniquitatis non satiabitur
donec consumet arefaciens animam
suam. Oculus malus ad mala. et non sa
tiabitur pane indigens. et in tristitia erit
super mensam suam. Fili si habes benefac
tecum. et deo dignas oblationes offer.
Memor esto quoniam mors non tardat xiiii

mors et testamentum inferorum quod demonstra-
tum est. Testamentum enim huius mundi
morte morietur. Ante mortem benefac
amico tuo et secundum vires tuas expor-
rigens da pauperi. Non defrauderis
a die bono et particula boni doni ne te prete-
reat. Nonne aliis relinques dolores
et labores tuos in divisione sortis.
Da et accipe et iustifica animam tuam.
Ante obitum tuum operare iustitiam quoniam
non est apud inferos invenire cibum. Omnis
caro sicut fenum veterascet et sicut folium
fructificans in arbore viridi. Alia ge-
nerantur et alia deiciuntur: sic generatio
carnis et sanguinis alia finitur et alia
nascitur. Omne opus corruptibile
in fine deficiet, et qui illud operatur
ibit cum ipso. Et omne opus electum iusti-
ficabitur et qui operatur illud honorabitur
in illo. Beatus vir qui in sapientia sua
morabitur et qui in iustitia meditabitur
et in sensu cogitabit circumspectionem dei.
Qui excogitat vias illius in corde suo
et in absconsis illius intelligens va-
dens post illam quasi vestigator et in viis
illius consistens. Qui respicit per fene-
stras eius et in ianuis illius audiens.
Qui requiescit iuxta domum illius et in pari-
etibus illius figens palum statuet
casulam suam ad manus illius et requie-
scent in casula eius bona per evum. Statuet
et filios suos sub tegmine illius et sub
ramis illius morabitur: protegetur sub
tegmine illius a fervore et in gloria eius

XV Qui timet deum requiescet.
Qui timet deum faciet bona et qui continens est
iustitie apprehendet illam et obviabit
illi quasi mater honorificata et quasi mu-
lier a virginitate suscipiet illum.

Cibabit illum pane vite et intellectus
et aqua sapientie salutaris potabit eum.
Et firmabitur in illo et non flectetur et
continebit illum et non confundetur et
exaltabit illum apud proximos suos.
In medio ecclesie aperiet os eius et ad-
implebit illum spiritu sapientie et intellectus
et stolam glorie vestiet illum. Iocun-
ditatem et exultationem thesauri-
zabit super illum et nomine eterno
hereditabit illum. Homines stulti
non apprehendent illam et homines sen-
sati obviabunt illi. Homines stul-
ti non videbunt illam: longe enim abest
a superbia et dolo. Viri mendaces non
erunt illius memores et viri ve-
races invenientur in illa et successum
habebunt usque ad inspectionem dei.
Non est speciosa laus in ore peccatoris
quoniam non est a domino missus. Quoniam a deo pro-
fecta est sapientia. Sapientie enim astabit
laus et in ore fideli habundabit et
dominator dabit eam illi. Non dixeris
per deum abest. Que enim odit ne fe-
ceris. Non dicas ille me implana-
vit: non enim necessarii sunt illi homines impii.
Omne execramentum erroris odit
dominus et non erit amabile timentibus
illum. Deus ab initio constituit hominem
et reliquit illum in manu consilii sui. Ad-
iecit mandata et precepta sua. Si
volueris mandata conservare conser-
vabunt te et in perpetuum fidem placi-
tam facere. Apposuit tibi ignem et aquam:
ad quod volueris porrige manum. Ante
hominem vita et mors bonum et ma-
lum: quod placuerit ei dabitur illi. Quoniam
multa sapientia dei et fortis in potenti-
a videns omnes sine intermissione. Oculi domini ad

timentes eum: et ipse agnoscit omnem
operam hominis. Nemini mandauit impie agere: et nemini dedit spacium peccandi. Non enim concupiscit
multitudinem filiorum infidelium et inutilium.
Ne iocunderis XVI in filiis
impiis si multiplicentur: nec oblecteris super ipsos. si non est
timor dei cum illis. Non credas uite illorum: et ne respexeris in labores
illorum. melior est enim unus timens deum
quam mille filii impii. Et utile est
mori sine filiis: quam relinquere
filios impios. Ab uno sensato inhabitabitur patria: a tribus impiis deseretur. Multa talia uidit oculus
meus: et fortia horum audiuit auris
mea. In synagoga peccantium exardebit ignis: et in gente incredibili exardescet ira. Non exorauerunt
pro peccatis suis antiqui gygantes qui destructi sunt confidentes sue uirtuti: et
non pepercit peregrinationi illorum. sed percussit eos et execratus est illos pro superbia
uerbi illorum. Non misertus est illis
gentem totam perdens: et extollentem
se in suis peccatis. et sicut sexcenta
milia peditum qui congregati sunt
in duritiam cordis sui. et si unus fuisset ceruicatus: mirum si fuisset immunis. Misericordia enim et ira est cum illo. potens exoratio et effundens iram. Secundum misericordiam suam: sic correptio
illius. hominem secundum opera sua iudicat. Non effugiet in rapina peccator: et non retardabit sufferentia
misericordiam facientis. Omnis misericordia
faciet locum unicuique secundum meritum
operum suorum: et secundum intellectum peregrinationis ipsius. Non dicas. A deo abscondar: et ex summo quis mei memorabitur in populo magno non agnoscar. Que est enim anima mea in tam immensa creatura. Ecce celum et celi celorum abyssus. et uniuersa terra et que in eis
sunt in conspectu illius commouebuntur. montes
simul et colles et fundamenta terre
tremore concutientur cum conspexerit illa deus. et in omnibus his insensatum est
cor. et omne cor intelligitur ab illo. Et uias
illius quis intelligit. et procellam quam
nec oculus uidebit hominis. Nam plurima
opera illius sunt in absconsis. sed opera iustitie
eius quis enunciabit aut quis sustinebit. Longe enim est testamentum a quibusdam. et interrogatio hominum in consummatione est. Qui minoratur corde cogitat inania: et uir imprudens et errans
cogitat stulta. Audi me fili. et disce
disciplinam sensus: et in uerbis meis
attende in corde tuo. et dicam in equitate
disciplinam. et scrutabor enarrare
sapientiam: et in uerbis meis attende in corde tuo. et dicam in equitate spiritus uirtutes quas posuit deus in opera sua ab initio.
et in ueritate enuntio scientiam eius. In
iudicio dei opera eius ab initio: et ab institutione ipsorum distinxit partes illorum. et initia ipsorum in gentibus suis. Ornauit in eternum opera illorum nec esurierunt neque laborauerunt. et non destiterunt ab operibus suis. Unusquisque proximum sibi non angustiabit usque in eternum.
Non sis incredibilis uerbo illius. Post
hec deus in terram respexit. et impleuit illam
bonis suis. Anima omnis uitalis
denunciauit ante faciem ipsius. et
in ipsam iterum reuersio illorum.

Ds creavit de tra hoiem · 7 scdm
ymagine sua fecit illu · Et itm
vertit illum in tram · 7 scdm se ve
stivit illum virtute · Numerū die
rū · 7 tps dedit illi · 7 dedit illi ptatē
eoꝝ q̄ sunt sup tram · Posuit timo
rem illi sr oēm carnem · 7 dnat̄ est
bestiaꝝ 7 volatilium · Creavit ex ipo
adiutoriū simile ipi · Consiliū · 7 lin
guam · 7 oclos · 7 aures · 7 cor dedit ill
excogitandi 7 disciplina itells reple
vit illos · Creavit ill sciam spc · sen
su replevit cor illoꝝ · 7 bō 7 mala ost
dit ill · Posuit oclm coꝝ sup corda
ipoꝝ · ostendit ill magnalia opm
suoꝝ ut nom scificationis collau
dent · 7 gl'ari i mirabilibȝ suis · ut
magnalia enarrent opm ei · Ad
didit ill disciplina · 7 legē vite he
ditavit illos · Testamtū etnū cstī
tuit cum ill · 7 iusticiam · 7 iudicia
sua ostendit ill · 7 magnalia hoꝝ
eius vidit ocls coꝝ · 7 honorē vocis
audierunt aures illoꝝ · 7 dixit ill
attendite ab oī iniquo · 7 mādavi
ill unicuiqȝ de pximo suo · Vie
illoꝝ coram ipo s semp · n̄ s absco
se ab ocul' ipius · In unaquaqȝ ge
tem pposuit rectorem · 7 ps dei isrl
fca ē manifesta · Et ō opa illoꝝ vel
ut sol in cspc̄u dei · 7 oculi eius sn̄ inter
missione ispicientes i vīis coꝝ · Nō
s abscondita testamta p iniquitatē
coꝝ · 7 oms iniquitates coꝝ i cspc̄u dei ·
Elemosina viri q̄i sacculus cū ipo ·
7 gram hoīs q̄i pupillam csua
bit · 7 postea resurget · 7 retribuet ill
retributionē unicuiqȝ i caput ipoꝝ ·
7 cūvertet i interiores ptes tre · Penitētib̄

aū dedit viam iustic̄ · 7 cfirmavit
deficientes sustinē · 7 destinavit ill
sortem vitatis · Cōvtre ad dūm
7 relinq̄ pcca tua · Precare an fa
ciem eius · 7 minue offendicula
Revte ad dūm 7 avte ab iniustitia
tua · Et nimis odito execrationem
7 custodito iusticias 7 iudicia dei · 7
sta in sorte positionis 7 oronis
altissimi dei · In ptes vade sclī scī
cū vivis 7 dantibȝ cfessionē deo ·
Nō demoreris i errore impioꝝ · An
mortē cfitere · A mortuo q̄i nich
pit cfessio · Confitebis vivēs · vi
vus 7 sanus cfitebis · 7 laudabis
dūm · 7 gl'ificabis i miseraconib
illius · Qm̄ magna mīa dei · 7 pi
tiatio illi cvertentibȝ ad se · Nec
eī ō possint eē in hoībȝ · qm̄ n̄
ē i mortal' fil' hoīs · 7 i vanita
te malitie placuerūt · Qd lucidius
sole · Et hic deficiet · Aut q̄ nequius
q̄m qd excogitavit caro 7 sanguis ·
Et ex h' arguetur · Virtutē altitu
dinis celi ipe cspicit · 7 oms hoīēs
terra et cinis.

XVII

Qui vivit in etnum · creavit ō sl'r.
Ds solus iustificabit · 7 manz in
victus rex in etnum · Qs sufficit
ēē enarrare opa illius · Quis ei
investigabit magnalia ei · Virtute
aū magnitudinis ei quis enūtia
bit · 7 quis adiciet enarrare mi
sericordiā ei · Nō ē minue · neqȝ
adice · nec ē invenire magnalia
dei · Cū csūmavit hō · tūc incipiet ·
7 cū quieuit tc opabit · Qd ē hō · 7
q̄ gra illi · 7 quid bonū · aut q̄ nequā
illius · Numerus dieꝝ hoīm ut

multum centum anni. quasi gutte aque maris
deputati sunt: et sicut calculus ha
rene sic exigui anni in die evi.
Propter hoc patiens est deus in illis: et effun
dit super eos misericordiam suam. Vidit presump
tionem cordis illorum quoniam mala est:
et cognovit subversionem illorum quoniam ne
quam est. Ideo adimplevit propitiationem
suam in illis: et ostendit illis viam equitatis.
Miseratio hominis circa proximum suum:
misericordia autem dei super omnem carnem. Qui mi
sericordiam habet: et docet et erudit quasi pa
stor gregem suum. Miseretur exci
pientis doctrinam miserationis: et qui
festinant in iudiciis eius. Fili in bonis
non des querelam: et in omni dato non des tristi
tiam verbi mali. Nonne ardorem
refrigerabit ros: Sic et verbum melius quam
datum. Nonne ecce verbum super datum
bonum? Et utraque cum homine iustifica
to. Stultus acriter improperabit: et da
tum indisciplinati tabescere facit oculos.
Ante iudicium para iustitiam tibi: et antequam
loquaris disce. Ante languorem adhibe
medicinam: et ante iudicium interroga te
ipsum: et in conspectu dei invenies propitiationem.
Ante languorem humilia te: et in tempore
infirmitatis ostende conversationem
tuam. Non impediaris orare semper:
et ne verearis usque ad mortem iustifica
ri: quoniam merces dei manet in eternum. Ante
orationem prepara animam tuam: et noli esse
quasi homo qui temptat deum. Memento
ire in die consummationis: et tempus retri
butionis in conversatione faciei. Me
mento paupertatis in tempore habundantie
et necessitatem paupertatis in die divi
tiarum. A mane usque ad vesperam im
mutabitur tempus: et hec omnia citata in oculis dei.

Homo sapiens in omnibus metuit: et in diebus
delictorum attendet ab inertia. Omnis
astutus agnoscit sapientiam: et invenienti
eam dabit confessionem. Sensati in
verbis: et ipsi sapienter egerunt: et intel
lexerunt veritatem et iustitiam: et implo
raverunt proverbia et iudicia. Post con
cupiscentias tuas non eas: et a volun
tate tua avertere. Si prestes anime tue concu
piscentias eius: faciet te in gaudium
inimicis tuis. Ne oblecteris in turbis
nec in modicis: assidua est enim commissio
illorum. Ne fueris mediocris in contentione
ex fenore: et non est tibi in sacculo. Eris enim
invidus anime tue. XIX
Operarius ebriosus non locupletabitur:
et qui spernit modica paulatim
decidet. Vinum et mulieres apostata
re faciunt sapientes: et arguent sen
satos: et qui se iungit fornicariis erit
nequam. Putredo et vermes hereditabunt
illum: et extolletur in exemplum maius et
tolletur de numero anima eius. Qui credit cito
levis corde est et minorabitur: et qui delinquit
in animam suam stultus insuper habebitur. Qui gaudet
in iniquitate denotabitur: et qui odit
correptionem minuetur vita. Et qui odit
loquacitatem: extinguet malitiam. Qui
peccat in animam suam penitebit: et qui iocun
datur in malitia denotabitur. Ne iteres
verbum nequam et durum: et non minora
beris. Amico et inimico noli enarrare
sensum tuum: et si est tibi delictum noli denu
dare. Audiet enim te et custodiet te:
et quasi defendens peccatum odiet te: et sic
aderit tibi semper. Audisti verbum adver
sus proximum tuum commoriatur in te fidens
quoniam non te dirumpet. A facie verbi par
turit fatuus: tamquam gemitus partus

infantis. Sagitta infixa femori car-
nis: sic verbum in corde stulti. Corri-
pe amicum ne forte non intellexerit et
dicat non feci. aut si fecerit: ne iterum addat
facere. Corripe proximum ne forte non
dixerit. et si dixerit: ne forte iteret. Cor-
ripe amicum. sepe enim fit commissio. et
non omni verbo credas. Est qui labitur
lingua: sed non ex animo. Quis enim est qui
non deliquerit in lingua sua. Corripe
proximum antequam comminaris. et da locum
timori altissimi. quia omnis sapientia timor
dei. et in illa timere deum. et in omni sapientia
dispositio legis. et non est sapientia nequitie
disciplina. et non est cogitatus bonus pecca-
torum prudentia. Est prudentia nequam
et in ipsa execratio: et est insipiens qui
minuitur sapientia. Melior est homo qui
deficit sapientia. et deficiens sensu
in timore dei. quam qui habundat sensu:
et transgreditur legem altissimi. Est sol-
lertia certa. et ipsa iniqua. et est qui emit-
tit verbum certum enarrans veritatem.
Est qui nequiter humiliat interiora se
eius plena sunt dolo. et est iustus qui se
nimium submittit a multa humilitate.
et est iustus qui inclinat faciem et fin-
git non videre se quod ignoratum est. Et si
ab imbecillitate virium vetetur pec-
care. si invenerit tempus malefaciendi
malefaciet. Ex visu cognoscitur vir.
et ab occursu faciei cognoscitur sensatus.
Amictus corporis et risus dentium. et ingressus
hominis: enuntiant de illo. Est cor-
reptio mendax in ira contumeliosi.
et est iudicium quod non probatur esse bonum. Et
est tacens: et ipse est prudens. XX

Quam bonum est arguere quam irasci.
et confitentem in oratione non prohibere.
Concupiscentia spadonis devirgina-
vit iuvenculam: sic qui facit per vim
iudicium iniquum. Quam bonum est corre-
ptum manifestare penitentiam. sic enim ef-
fugies voluntarium peccatum. Est ta-
cens qui invenitur sapiens: et est odibi-
lis qui procax est ad loquendum. Est autem
tacens non habens sensum loquele: et est
tacens sciens tempus apti temporis.
Homo sapiens tacebit usque ad tempus.
lascivus autem et imprudens non servabit
tempus. Qui multis utitur verbis ledet
animam suam: et qui potestatem sibi assumit
iniuste odietur. Est processio in malis
viro indisciplinato: et est inventio
in detrimentum. Est datum quod non est
utile: et est datum cuius retributio duplex.
Est propter gloriam minoratio: et est qui ab
humilitate levabit caput. Est qui multa
redimat modico precio: et restituens
ea in septuplum. Sapiens in verbis
seipsum amabilem facit: gratie autem fatu-
orum effundentur. Datum insipientis non
erit utile tibi: oculi enim illius septem-
plices sunt. Exigua dabit et multa
improperabit: et apertio oris illius inflam-
matio est. Hodie fenerat quis et cras
expetit. et odibilis homo huiusmodi. Fa-
tuo non erit amicus: et non erit gratia bonis
illius. Qui enim edunt panem illius
false lingue sunt. Quotiens et quanti
irridebunt illum. Neque enim quod habendum
erat recto sensu distribuit: similiter
et quod non erat habendum. Lapsus false
lingue quasi in pavimento cadens: sic
casus malorum festinanter veniet.
Homo acharis quasi fabula vana
in ore indisciplinatorum assidua erit.
Ex ore fatui reprobabitur parabola: non

enim dicit illam in tempore suo. Est qui
vetatur peccare pre inopia: et in requie in
sua stimulabitur. Est qui perdet animam
suam pre confusione: et ab imprudentia
persone perdet eam. Persone autem accep
tione perdet se. Est qui pre confusione pro
mittit amico: et lucratus est eum inimicum
gratis. Obprobrium nequam in homine
mendacium: et in ore indisciplinatorum
assidue erit. Potior est fur quam
assiduitas viri mendacis: perditio
nem autem ambo hereditabunt. Mores
hominum mendacium sine honore: et confusi
o ipsorum cum ipsis sine intermissione.
Sapiens in verbis producet seipsum.
et homo prudens placebit magna
tis. Qui operatur terram suam inalta
bit acervum frugum: et qui operatur
iustitiam ipse exaltabitur. Qui vero
placet magnatis effugiet ini
quitatem. Xenia et dona excecant
oculos iudicum: et quasi mutus in ore
avertit correptiones eorum. Sapientia
absconsa et thesaurus invisus: que uti
litas in utrisque? Melior est qui celat
insipientiam suam: quam homo qui abscondit
sapientiam suam. XXI
Fili peccasti? non adicias iterum:
sed et de pristinis deprecare ut tibi dimit
tantur. Quasi a facie colubri fuge pec
cata: et si accesseris ad illa susci
pient te. Dentes leonis dentes eius
interficientes animas hominum. Quasi rom
phea bis acuta omnis iniquitas:
plage illius non est sanitas. Obiurga
tio et iniurie annullabunt substantiam:
et domus que nimis locuples est annulla
bitur superbia. sic substantia superbi eradica
bitur. Deprecatio pauperis ex ore usque

ad aures veniet: et iudicium festinato
adveniet illi. Qui odit correptionem
vestigium est peccatoris: et qui timet deum
convertetur ad cor suum. Notus a longe
potens lingua audaci: et sensatus
scit labi se ab ipso. Qui edificat do
mum suam impendiis alienis: quasi qui col
ligit lapides suos in hieme. Stup
pa collecta synagoga potentium
et consummatio illorum flamma ignis.
Via peccantium complantata lapidibus.
et in finem illorum inferi et tenebre et pe
ne. Qui custodit iustitiam: continebit
sensum eius. Consummatio timoris dei
sapientia et sensus. Non erudietur qui non est sa
piens in bono. Est autem insipientia
que habundat in malo: et non est sensus ubi est
amaritudo. Scientia sapientis tamquam
inundatio habundabit: et consilium illius
sicut fons vite permanet. Cor fatui quasi
vas confractum: et omnem sapientiam non
tenebit. Verbum sapiens quodcumque
audierit scius laudabit: et ad se ad
iciet. Audivit luxuriosus et displice
bit illi: et proiciet illud post dorsum suum.
Narratio fatui quasi sarcina in via.
nam in labiis sensati invenietur gratia.
Os prudentis queritur in ecclesia: et verba
illius cogitabunt in cordibus suis. Tam
quam domus exterminata: sic fatuo sa
pientia: et scientia insensati inenarrabilia
verba. Compedes in pedibus stulto do
ctrina: et quasi vincula manuum super ma
num dextram. Fatuus in risu exaltat vo
cem suam: vir autem sapiens vix tacite
ridebit. Ornamentum aureum pruden
ti doctrina: et quasi brachiale in brachio
dextro. Pes fatui facilis in domum proximi:
et homo peritus confundetur a persona potentis.

Stultus a fenestra respiciet in domum
uir autem eruditus foris stabit. Stulti
tia hominis auscultare per ostium. et pru
dens grauabitur contumelia. Labia im
prudentium stulta narrabunt. uerba
autem prudentium statera ponderabuntur.
In ore fatuorum cor illorum. et in corde
sapientium os illorum. Dum maledic
it impius diabolum. maledicit ipse animam
suam. Susurro coinquinabit animam
suam. et in omnibus odietur. et qui permanserit
odiosus erit. Tacitus et sensatus hono
In lapide luteo XXII rabit.
lapidatus est piger. et omnes loquentur super
aspernationem illius. De stercore boum
lapidatus est piger. et omnis qui tetigerit
eum excutiet manus suas. Confusio
patris est de filio indisciplinato. filia
autem fatua in deminoratione fiet. Fi
lia prudens hereditas uiro suo. nam
que confundit. in contumeliam fit genitoris.
Patrem et uirum confundit audax. et ab
impiis non minorabitur. Musica in lu
ctu importuna narratio. flagella et
doctrina in omni tempore sapientia. Qui docet fa
tuum. quasi qui conglutinat testam. Qui nar
rat uerbum non audienti. quasi qui excitat
dormientem de graui sompno. Cum dor
miente loquitur qui narrat stulto sa
pientiam. et in fine narrationis dicit. Quis
est hic. Supra mortuum plora. defecit enim
lux eius. et supra fatuum plora. defecit
enim sensus. Modicum plora supra mortuum. qr +
quoniam requieuit. Nequissimi enim nequissima
uita super mortem fatui. Luctus mortui
in septem dies. fatui autem et impii. omnes
dies uite illorum. Cum stulto ne mul
tum loquaris. et cum insensato ne abie
ris. Serua te ab illo ut non molestiam

habeas. et non coinquinaberis in peccato illius.
Deflecte ab illo et inuenies requiem
et non acediaberis in stultitia illius. Super
plumbum quid grauabitur. et quod illi aliud
nomen quam fatuus. Harenam et salem
et massam ferri facilius est portare. quam
hominem inprudentem et fatuum et impium.
Sicut loramentum ligneum colligatum in
fundamento edificii non dissoluetur. sic
et cor confirmatum in cogitatione consilii.
Cogitatus sensati in omni tempore nec
metu non deprauabitur. Sicut palee in ex
celsis. et cementa sine inpensa. posi
ta contra faciem uenti. non permanebunt.
sic et cor timidum in cogitatione stulti
contra impetum timoris non resistit. Sic
ornatus harenosus in pariete limpido.
sic et cor trepidum in cogitatione fa
tui omni tempore non metuet. sic et qui in pre
ceptis dei permanet semper. Pungens
oculum. deducit lacrimas. et qui pun
git cor profert sensum. Mittens la
pidem in uolatilia deiciet illa. sic
et qui conuiciatur amico dissoluit ami
citiam. Ad amicum et si produxeris gladium
non desperes. est enim regressus ad amicum.
Si aperuerit os triste. non timeas. est enim
concordatio ad amicum excepto con
uitio. et inproperio. et superbia. et mysterii
reuelatione. et plaga dolosa. In his
omnibus effugiet amicus. Fidem posside
cum amico in paupertate illius. et in bo ut
nis illius leteris. In tempore tribulationis
permane illi fidelis. ut in hereditate il
lius coheres sis. Ante ignem camini ua
por et fumus ignis inaltatur. sic et
ante sanguinem maledicta et contume
lie et mine. Amicum salutare non con
fundaris. a facie illius non me abscon

dam: et si mala mihi evenerint per illum sustinebo. Omnis qui audiet cavebit se ab eo. Quis dabit ori meo custodiam et super labia mea signaculum certum, ut non cadam ab ipsis et lingua mea perdat me.

XXIII

Domine pater et dominator vitae meae ne derelinquas me in cogitatu et consilio illorum: nec sinas me cadere in illa exprobratione. Quis superponet in cogitatu meo flagella et in corde meo doctrinam sapientiae, ut ignorationibus eorum non parcant mihi, et non appareant delicta eorum, ne adcrescant ignorantiae meae et multiplicentur delicta mea, et peccata mea abundent, et incidam in conspectu adversariorum meorum, et gaudeat super me inimicus meus. Domine pater et deus vitae meae ne derelinquas me in cogitatu illorum. Extollentiam oculorum meorum ne dederis mihi, et omne desiderium maligni averte a me. Aufer a me ventris concupiscentias, et concubitus concupiscentiae ne apprehendant me, et animae irreverenti et infrunitae ne tradas me. Doctrinam oris audite filii, et qui custodierit illam non periet labiis suis, nec scandalizabitur in operibus nequissimis. In vanitate sua apprehenditur peccator, et superbus et maledicus scandalizabitur in illis. Iurationi non assuescat os tuum, multi enim casus in illa. Nominatio vero dei non sit assidua in ore tuo, et nominibus sanctorum non admiscearis, quoniam non eris immunis ab eis. Sicut enim servus interrogatus assidue a livore non minuitur, sic omnis iurans et nominans in toto a peccato non purgabitur. Vir multum iurans implebitur iniquitate, et non discedet a domo illius plaga. Et si frustraverit, delictum illius super ipsum erit, et si dissimulaverit delinquit dupliciter, et si in vacuum iuraverit non iustificabitur, replebitur enim retributione domus illius. Est et alia loquela contraria in mortem, non inveniatur in hereditate Iacob. Etenim a misericordibus omnia haec auferentur, et in delictis non volutabuntur. Indisciplinatae loquelae non assuescat os tuum, est enim in illa verbum peccati. Memento patris et matris tuae, in medio enim magnatorum consistis, ne forte obliviscatur te deus in conspectu illorum, et assiduitate tua infatuatus improperium patiaris, et malueris non nasci, et diem nativitatis tuae maledicas. Homo assuetus in verbis improperii in omnibus diebus suis non erudietur. Duo genera abundant in peccatis, et tertium adducit iram et perditionem. Anima calida quasi ignis ardens non extinguetur donec aliquid glutiat. Et homo nequam in ore carnis suae non desinet donec incendat ignem. Homini fornicario omnis panis dulcis, non fatigabitur transgrediens usque ad finem. Omnis homo qui transgreditur lectum suum contempnens in animam suam et dicens: quis me videt? tenebrae circumdant me et parietes cooperiunt me et nemo circumspicit me, quem vereor? Delictorum meorum non memorabitur altissimus. Et non intelligit quoniam omnia videt oculus illius, quoniam expellet a se timorem dei huiusmodi hominis timor, et oculi hominum timentes illum. Et non cognovit quoniam oculi domini multo plus lucidiores sunt super solem, circumspicientes omnes vias hominum, et profundum abyssi, et hominum corda intuentes in absconditas partes. Domino enim deo antequam crearentur omnia sunt agnita, sic et post perfectum respicit omnia. Hic in pla

teis ciuitatis uindicabitur, qui pullus
equinus fugabitur, et ubi non sperabit appre
hendetur. Et erit dedecus omnibus eo quod non
intellexit timorem domini. Sic et mulier
omnis relinquens uirum suum peccabit,
statuens hereditatem ex alieno ma
trimonio. Primo enim in lege altissi
mi incredibilis fuit, et secundo uirum suum
dereliquit. Tertio in adulterio fornicata
est et ex alio uiro filios statuit sibi. Hec
in ecclesia adducetur et in filios eius respi
cietur. Non tradent filii eius radices, et
rami eius non dabunt fructum. Et derelin
quitur in maledictum memoria illius, et
dedecus illius non delebitur. Et cognoscent qui
derelicti sunt, quoniam nichil melius quam timor
dei, et nichil dulcius quam respicere in man
datis domini. Gloria magna est sequi dominum.
longitudo enim dierum assumetur ab eo.
Sapientia laudabit XIIII
animam suam et in deo honorabitur
et in medio populi sui gloriabitur. Et in eccle
siis altissimi aperiet os suum, et in conspectu uir
tutis illius gloriabitur, et in medio populi
exaltabitur, et in plenitudine sancta ad
mirabitur, et in multitudine electorum
habebit laudem, et inter benedictos bene
dicetur dicens. Ego ex ore altissimi
prodiui primogenita ante omnem creaturam.
Ego feci in celis ut oriretur lumen indefici
ens, et sicut nebula texi omnem terram.
Ego in altissimis habitaui, et thronus
meus in columpna nubis. Gyrum celi cir
cuiui sola, et profundum abyssi pe
netraui, et in fluctibus maris ambulaui,
et in omni terra steti, et in omni populo et in omni
gente primatum habui, et omnium ex
cellentium et humilium corda uirtute
calcaui, et in his omnibus requiem
quesiui, et in hereditate eius morabor. Tunc
precepit et dixit michi creator omnium, et qui
creauit me requieuit in tabernaculo
meo, et dixit michi. In iacob inhabita
et in israel hereditare, et in electis meis
mitte radices. Ab initio et ante secula
creata sum, et usque ad futurum seculum
non desinam, et in habitatione sancta co
ram ipso ministraui. Et sic in syon
firmata sum, et in ciuitate sanctificata
similiter requieui, et in ierusalem potestas
mea. Et radicaui in populo honorifica
to, et in partes dei mei hereditas illius, et
in plenitudine sanctorum detentio mea.
Quasi cedrus exaltata sum in lybano,
et quasi cypressus in monte syon. Quasi
palma exaltata sum in cades, et
quasi plantatio rose in iericho. Quasi
oliua speciosa in campis, et quasi pla
tanus exaltata sum iuxta aquam in pla
teis. Sicut cynamomum et balsamum
aromatizans odorem dedi. Quasi
mirra electa dedi suauitatem odo
ris, et quasi storax et galbanus et un
gula et gutta, et quasi lybanus non incisus
uaporaui habitationem meam, et quasi
balsamum non mixtum odor meus. Ego
quasi therebintus extendi ramos meos,
et rami mei honoris et gratie. Ego
quasi uitis fructificaui suauitatem
odoris, et flores mei fructus honoris
et honestatis. Ego mater pulchre
dilectionis, et timoris, et agnitionis,
et sancte spei. In me gratia omnis uie et ueritatis,
in me omnis spes uite et uirtutis.
Transite ad me omnes qui concupisci
tis me, et a generationibus meis imple
mini. Spiritus enim meus super mel dulcis,
et hereditas mea super mel et fauum.

memoria mea in generatione seculorum.
Qui edunt me adhuc esurient: et qui
bibunt me adhuc sitient. Qui au-
dit me non confundetur: et qui operantur
in me non peccabunt. Qui elucidant me
vitam eternam habebunt. Hec omnia liber
vite: et testamentum altissimi et ag-
nitio veritatis. Legem mandavit mo-
yses in preceptis iustitiarum: et heredita-
tem domui iacob: et israel promis-
siones. Posuit david puero suo ex-
citare regem ex ipso fortissimum:
in throno honoris sedentem in sempiternum.
Qui implet quasi physon sapientiam:
et sicut tygris in diebus novorum.
Qui adimplet quasi eufrates sensum:
qui multiplicat quasi iordanis in tempore
messis. Qui mittit disciplinam
sicut lucem: et assistens quasi gyon in die
vindemie. Qui perficit primus scire
ipsam: et infirmior non investigabit
eam. A mari enim habundavit co-
gitatio eius: et consilium illius in abys-
so magna. Ego sapientia effudi
flumina: ego quasi trames aque immense
venientis de fluvio. Ego quasi fluvii
dorix: et sicut aqueductus exivi de
paradyso. Dixi: rigabo ortum meum
plantationum: et inebriabo partus
mei fructum. Et ecce factus est michi
trames habundans: et fluvius meus
appropinquavit ad mare. Quoniam doctrinam
quasi antelucanum illumino omnibus: et
enarrabo illam usque ad longinquum.
Penetrabo omnes inferiores partes terre: et in-
spiciam omnes dormientes: et illumina-
bo omnes sperantes in domino. Adhuc do-
ctrinam quasi prophetiam effundam: et re-
linquam illam querentibus sapientiam: et

non desinam in progenies illorum usque in evum
sanctum. Videte quoniam non soli michi laboravi,
sed omnibus exquirentibus veritatem. XXV
In tribus placitum est spiritui meo: que sunt
probata coram deo et hominibus. Concor-
dia fratrum: et amor proximorum: et vir et mulier
sibi consentientes. Tres species odivit
anima mea: et aggravor valde anime illorum.
Pauperem superbum: et divitem menda-
cem: et senem fatuum et insensatum. Que
in iuventute tua non congregasti: quomodo
invenies ea in senectute tua? Quam spe-
ciosum canitie iudicium: et presbiteris co-
gnoscere consilium. Quam speciosa vete-
ranis sapientia: et gloriosis intellectus et consilium.
Corona senum multa peritia: et gloria
illorum timor dei. Novem insuspicabi-
lia cordis magnificavi: et decimum
dicam in lingua hominibus. Homo qui iocun-
datur in filiis: vivens et videns sub-
versionem inimicorum suorum. Beatus qui ha-
bitat cum muliere sensata: et qui
lingua sua non est lapsus: et qui non ser-
vivit indignis se. Beatus qui inve-
nit amicum verum: et qui enarrat iusti-
tiam auri audienti. Quam magnus qui
invenit sapientiam et scientiam: sed non est su-
per timentem deum. Timor dei super omnia se
posuit. Qui tenet illum cui assimi-
labitur? Timor dei initium dilectionis eius:
fidei autem initium agglutinandum est ei.
Omnis plaga tristitia cordis est: et omnis
malitia nequitia mulieris. Et omnem
plagam et non plagam videbit cordis:
et omnem nequitiam et non nequitiam mulieris:
et omnem obductum et non obductum odientium:
et omnem vindictam et non vindictam inimico-
rum. Non est caput nequius super caput colubri:
et non est ira super iram mulieris. Commo-

tari leoni et draconi placebit quam habi
tare cum muliere nequam. Nequitia mu
lieris immutat faciem eius: et obce
cavit vultum suum tamquam ursus: et quasi
saccum ostendet in medio proximorum eius.
Ingemuit vir eius: et audiens suspira
bit modicum. Brevis omnis malicia super
maliciam mulieris: sors peccatorum ca
dat super illam. Ascensus arenosus
in pedibus veterani: sic mulier lin
guata homini quieto. Ne respicias in
mulieris speciem: et non concupiscas mu
lierem. In specie mulieris ira et irre
verentia: et confusio magna. Mulier
si primatum habeat contraria est viro suo.
Cor humile et facies tristis: et plaga
mortis: mulier nequam. Manus debi
les et genua dissoluta: mulier que non
beatificat virum suum. A muliere initium
factum est peccati: et per illam omnes morimur. Non
des aque tue exitum nec modicum: nec
nec mulieri nequam veniam prodendi.
Si non ambulaverit ad manum tuam: confun
det te in conspectu inimicorum. A carnibus tuis
abscide illam: ne semper abutatur.

Mulieris bone beatus vir: XXVI
numerus enim annorum illorum du
plex. Mulier fortis oblectat virum
suum: et annos vite illius in pace im
plebit. Pars bona mulier bona: in parte
bona timentium deum dabitur viro pro factis
suis. Divitis autem et pauperis cor bonum
omni tempore: vultus illorum hylaris. A
tribus timuit cor meum: et in quarto facies
mea metuit. Delaturam civitatis et
collectionem populi: et calumpniam menda
cem. super mortem omnia gravia. Dolor cor
dis et luctus: mulier zelotipa. In mu
liere zelotipa: flagellum lingue omni

bus communicans. Sicut boum iugum quod mo
vetur: ita et mulier nequam. Qui tenet
illam: quasi qui apprehendat scorpio
nem. Mulier ebriosa ira magna est
et contumelia: et turpitudo illius non
contegetur. Fornicatio mulieris in
extollentia oculorum: et in palpebris illius
agnoscetur. In filia non avertente se fir
ma custodia: ne inventa occasione
abutatur se. Ab omni irreverentia oculorum eius
cave: et ne mireris si te neglexerit.
Sicut viator sitiens ad fontem os
aperiet: et ab omni aqua proxima bibet.
Et contra omnem palum sedebit: et contra omnem
sagittam aperiet pharetram: donec
deficiat. Gratia mulieris sedule de
lectabit virum suum: et ossa illius in
pinguabit. Disciplina illius datum
dei est. Mulier sensata et tacita: non
est immutatio erudite anime. Gratia super
gratiam: mulier sancta et pudorata. Omnis
autem ponderatio non est digna continentis
anime. Sicut sol oriens mundo in al
tissimis dei: sic mulieris bone species
in ornamentum domus eius. Lucerna splen
dens super candelabrum sanctum: et species
faciei super etatem stabilem. Colum
ne auree super bases argenteas: et
pedes firmi super plantas stabilis
mulieris. Fundamenta eterna supra pe
tram solidam: et mandata dei in corde
mulieris sancte. In duobus contristatum
est cor meum: et in tertio iracundia mihi
advenit. Vir bellator deficiens
per inopiam: et vir sensatus contemptus.
Et qui transgreditur de iustitia ad peccatum:
deus paravit eum ad rompheam. Due
species difficiles et periculose mihi apparue
runt. Difficile exuitur negotians

negligentia. et non iustificabitur caupo a peccatis labiorum. XXVII

Propter inopiam multi deliquerunt.
et qui querit locupletari avertit
oculum suum. Sicut in medio compaginis
lapidum palus figitur. sic et inter me-
dium venditionis et emptionis an-
gustiabitur peccatis. conteretur cum delinquen-
te delictum. Si non in timore domini te-
nueris te instanter. cito subvertetur domus
tua. Sicut in percussura cribri remanebit pulvis. sic aporia hominis
in cogitatu illius. Vasa figuli probat
fornax. et homines iustos temptatio tri-
bulationis. Sicut rusticatio de ligno
ostendit fructum illius. sic verbum ex
cogitatu cordis hominis. Ante ser-
monem non laudes virum. hec enim tempta-
tio est hominum. Si sequeris iustitiam appre-
hendes illam. et indues quasi poderem
honoris. et inhabitabis cum ea. et proteget
te in sempiternum. et in die agnitio-
nis invenies firmamentum. Volati-
lia ad sibi similia conveniunt. et veritas
ad eos qui operantur illam revertetur.
Leo venationi insidiatur semper. sic
peccata operantibus iniquitates. Homo sanctus
in sapientia manet sicut sol. nam stultus
sicut luna mutatur. In medio insensa-
torum serva verbum tempori. in medio
autem cogitantium legem dei assiduus
esto. Narratio peccantium odiosa.
et risus illorum in deliciis peccati. Loquela
multum iurans horripilationem
capiti statuet. et irreverentia ipsius
obturatio aurium. Effusio sanguinis
in rixa superborum. et maledictio illorum
auditus gravis. Qui denudat archa-
na amici perdit fidem. et non inveniet

amicum ad animum suum. Dilige proximum
et coniungere fide cum illo. Quod si denuda-
veris absconsa illius. non persequeris post
eum. Sicut enim homo qui perdit ami-
cum suum. sic qui perdit amicitiam proxi-
mi. Et sicut qui dimittit avem de manu
sua. sic dereliquisti proximum tuum. et non
eum capies. Non illum sequeris quoniam
longe abest. Effugiet enim quasi caprea
de laqueo. quoniam vulnerata est anima eius.
Ultra eum non poteris colligare. et ma-
ledicti est concordatio. Denudare autem
amici mysteria. desperatio est anime in-
felicis. Annuens oculo fabricat in-
iqua. et nemo eum abiciet. In conspectu oculorum
tuorum condulcabit os suum. et sermones
tuos admirabitur. Novissime autem perver-
tet os suum. et in verbis tuis dabit scan-
dalum. Multa audivi et non coequavi ei.
et dominus odiet illum. Qui in altum mittit
lapidem. super caput eius cadet. et pla-
ga dolosa dolosi dividet vulnera. et qui
fodit foveam incidet in illam. et qui statuit lapidem proximo suo. offendet
in eo. et qui laqueum alii ponit. peri-
bit in illo. Facienti nequissimum consili-
um super illum devolvetur. et non agnoscet
unde adveniat illi. Illusio et impro-
perium superborum. et vindicta sicut leo insi-
diabitur illi. Laqueo peribunt qui ob-
lectantur casu iustorum. dolor autem consu-
met illos antequam moriantur. Ira et furor
utraque execrabilia. et vir peccator conti-
nens erit illorum. XXVIII

Qui vindicari vult a domino inveniet
vindictam. et peccata illius servans
servabit. Relinque proximo tuo nocen-
ti te. et tunc deprecanti tibi peccata solventur.
Homo homini servat iram. et a deo querit

medelam. In hominem similem sibi non habet mi-
sericordiam, et de peccatis suis deprecatur al-
tissimum. Ipse dum caro sit reservat
iram, et propitiationem petit a deo. Quis
exorabit pro delictis illius? Memento
novissimorum et desine inimicari. Tabi-
tudo enim et mors imminet in manda-
tis. Memorare timorem dei et non ira-
scaris proximo. Memorare testamen-
ti altissimi et despice ignorantiam
proximi. Abstine te a lite et minues
peccata. Homo enim iracundus incendit li-
tem et vir peccator turbabit amicos, et
in medio pacem habentium immittet inimi-
citiam. Secundum enim ligna silve sic
ignis exardescit, et secundum virtutem ho-
minis sic iracundia illius erit, et secundum sub-
stantiam suam exaltabit iram suam. Certamen
festinatum incendit ignem, et lis festi-
nans effundit sanguinem, et lingua
testificans adducit mortem. Si suf-
flaveris quasi ignis exardebit, et si exspu-
eris super illam extinguetur; utraque ex ore
proficiscuntur. Susurro et bilinguis
maledictus: multos enim turbabit pa-
cem habentes. Lingua tertia multos commo-
vit et dispersit illos a gente in gentem.
Civitates muratas divitum destruxit
et domos magnatorum effodit. Virtutes
populorum concidit et gentes fortes dis-
solvit. Lingua tertia mulieres vi-
ratas eiecit et privavit illas laboribus
suis. Qui respicit illam non habebit requi-
em, nec habebit amicum in quo reque-
scat. Flagelli plaga livorem facit;
plaga autem lingue comminuet ossa.
Multi ceciderunt in ore gladii, sed non
sic quasi qui interierunt per linguam suam.
Beatus qui tectus est a lingua nequam, et qui
in iracundiam illius non transivit, et qui non
attraxit iugum eius, et in vinculis illius non est
ligatus. Iugum enim illius iugum ferreum
est, et vinculum illius vinculum ereum est.
Mors illius mors nequissima, et
utilis potius infernus quam illa. Perseve-
rantia illius non permanebit, sed obti-
nebit vias iniustorum; et in flamma su-
a non comburet iustos. Qui relinquunt de-
um incident in illam, et exardebit in il-
lis et non extinguetur, et immittetur in illos quasi
leo, et quasi pardus ledet illos. Sepi au-
res tuas spinis, et noli audire lin-
guam nequam, et ori tuo facito ostia
et seras auribus tuis. Aurum tuum et
argentum tuum confla, et verbis tuis fa-
cito stateram, et frenos ori tuo
rectos; et attende ne forte labaris
in lingua et cadas in conspectu inimicorum insi-
diantium tibi, et sit casus tuus insana-
bilis in mortem.

XXIX

Qui facit misericordiam fenerat pro-
ximo suo, et qui prevalet ma-
nu mandata servat. Fenerare pro-
ximo tuo in tempore necessitatis illius,
et iterum redde proximo in tempore suo. Confir-
ma verbum et fideliter age cum illo,
et in omni tempore invenies quod tibi necessarium est. Multi
quasi inventionem estimaverunt fenus,
et prestiterunt molestiam his qui se
adiuverunt. Donec accipiant oscu-
lantur manus dantis, et in promissionibus
humiliant vocem suam; et in tempore reddi-
tionis postulabit tempus, et loquetur
verba tedii et murmurationum, et tempus
causabitur. Si autem potuerit reddere adver-
sabitur: solidi vix reddet, et computabit dimidium
illud quasi inventionem. Sin autem, frau-
dabit illum pecunia sua, et possidebit

illi inimicum gratis: et convitia et ma
ledicta reddet illi. et pro honore et bene
ficio reddet ei contumeliam. Multi non cau
sa nequitie non fenerati sunt: sed fraudari
gratis timuerunt. Verumtamen super
humilem animo fortior esto. et pro e
lemosina non trahas illum. Propter man
datum assume pauperem et propter
inopiam eius ne dimittas eum vacuum.
Perde pecuniam propter fratrem et amicum: et
non abscondas illam sub lapide in perdi
tione. Pone thesaurum tuum in preceptis
altissimi. et proderit tibi magis quam aurum.
Conclude elemosinam in sinu pauperis.
et hec pro te exorabit ab omni malo. Ele
mosina viri quasi sacculus cum ipso et
gratiam hominis quasi pupillam oculi conservabit.
et postea resurget et retribuet illis retri
butionem unicuique in caput illorum. Super
scutum potentis et super lanceam: adversus
inimicum tuum pugnabit. Vir bonus
fidem facit proximo suo: et qui perdiderit confu
sionem derelinquet sibi. Gratiam fideiussoris
ne obliviscaris: dedit enim pro te animam
suam. Repromissorem fugit peccator et
immundus. Bona repromissoris
sibi ascribit peccator: et ingratus sen
su derelinquit liberantem se. Vir
repromittit de proximo suo: et cum perdi
derit reverentiam derelinquetur ab eo.
Repromissio nequissima multos per
didit dirigentes. et commovit illos
quasi fluctus maris. Viros potentes
gyrans migrare fecit: et vagati sunt in
gentibus alienis. Peccator transgrediens
mandata domini incidet in promissi
onem nequam: et qui conatur multa a
gere incidet in iudicium. Recupera pro
ximum secundum virtutem tuam: et attende

tibi ne incidas. Initium vite hominis aqua et
panis et vestimentum: et domus protegens
turpitudinem. Melior est victus pau
peris sub tegmine asserum quam epule
splendide in peregre sine domicilio. Mi
nimum pro magno placeat tibi: et improperium
peregrinationis non audies. Vita nequam
hospitandi de domo in domum: et ubi
hospitabitur non fiducialiter aget nec a
periet os. Hospitabitur et pascet et pota
bit ingratos: et ad hec amara audiet.
Transi hospes et orna mensam: et que in
manu habes ciba ceteros. Exi a facie
honoris amicorum meorum necessitu
dine domus mee: hospitio mihi factus
es frater. Gravia hec homini habenti sensum.
correptio domus et improperium feneratoris.

XXX

Qui diligit filium suum
assiduat illi flagella. ut letetur
in novissimo suo. et non palpet proximorum
ostia. Qui docet filium suum laudabitur
in illo: et in medio domesticorum in illo
gloriabitur. Qui docet filium suum in zelum
mittit inimicum. et in medio amicorum
gloriabitur in illo. Mortuus est pater illius: et
quasi non est mortuus. similem enim reliquit
sibi post se. In vita sua vidit et leta
tus est in illo. in obitu suo non est contristatus nec
confusus est coram inimicis. Reliquit enim
defensorem domus contra inimicos: et amicis
reddentem gratiam. Pro animabus filiorum
colligabit vulnera sua. et super omnem
vocem turbabuntur viscera eius. Equus
indomitus evadet durus: et filius remissus
evadet preceps. Lacta filium tuum et pa
ventem te faciet: lude cum eo: et con
tristabit te. Non corrideas illi ne doleas:
et in novissimo obstupescent dentes tui.
Non des illi potestatem in iuventute

et ne despicias cogitatus illius. Curva cervicem eius in iuventute, et tunde latera illius dum infans est, ne forte induret et non credat tibi, et erit tibi dolor animae. Doce filium tuum et operare in illo, ne in turpitudinem illius offendas. Melior est pauper sanus et fortis viribus, quam dives imbecillis et flagellatus malitia. Salus animae in sanctitate iustitiae, et melior omni auro et argento; et corpus validum, quam census immensus. Non est census super censum salutis corporis, et non est oblectamentum super cordis gaudium. Melior est mors quam vita amara, et requies aeterna quam languor perseverans. Bona abscondita in ore clauso, quasi appositiones epularum circumpositae in sepulchro. Quid proderit libatio idolo? Nec enim manducabit nec odorabit. Sic qui effugatur a Domino, portans mercedem iniquitatis, videns oculis et ingemiscens, sic spado complectens virginem et suspirans. Tristitiam non des animae tuae, et non affligas temetipsum in consilio tuo. Iucunditas cordis haec est vita hominis, et thesaurus sine defectione sanctitatis, et exultatio viri est longaevitas. Miserere animae tuae placens Deo, et contine, et congrega cor tuum in sanctitate eius, et tristitiam longe expelle a te. Multos enim occidit tristitia, et non est utilitas in illa. Zelus et iracundia minuunt dies, et ante tempus senectam adducet cogitatus. Splendidum cor bonum in epulis, epulae enim
xxxi illius diligenter fiunt.

XXXI

Vigilia honestatis tabefaciet carnes, et cogitatus illius auferet somnum. Cogitatus praescientiae avertit sensum, et infirmitas gravis sobriam facit animam. Laboravit dives in congregatione substantiae, et in requie sua replebitur bonis suis. Laboravit pauper in diminutione victus, et in fine inops fit. Qui aurum diligit non iustificabitur, et qui insequitur consumptionem replebitur ex ea. Multi dati sunt in auri casus, et facta est in specie ipsius perditio illorum. Lignum offensionis est aurum sacrificantium; vae illis qui sectantur illud, et omnis imprudens deperiet in illo. Beatus dives qui inventus est sine macula, et qui post aurum non abiit nec speravit in pecunia et thesauris. Quis est hic, et laudabimus eum? Fecit enim mirabilia in vita sua. Qui probatus est in illo et perfectus inventus est, et erit illi gloria aeterna. Qui potuit transgredi et non est transgressus, et facere mala et non fecit. Ideo stabilita sunt bona illius in Domino, et eleemosynas illius enarrabit omnis ecclesia sanctorum. Supra mensam magnam sedisti? Non aperias super illam faucem tuam prior. Non dicas sic: Multa sunt quae super illam sunt. Memento quoniam malus oculus nequam. Nequius oculo quid creatum est? Ideo ab omni facie sua lacrimabitur cum viderit. Ne extendas manum tuam prior, et invidia contaminatus erubescas. Ne comprimaris in convivio. Intellige quae sunt proximi tui ex teipso. Utere quasi homo frugi his quae tibi apponuntur, ne cum manducas multum odio habearis. Cessa prior causa disciplinae, et noli nimius esse, ne forte offendas. Et si in medio multorum sedisti, prior illis ne extendas manum tuam, nec prior poscas bibere. Quam sufficiens est homini erudito vinum

mum exiguum et in dormiendo non la-
borabis ab illo et non senties dolorem.
Vigilia et colera et tortura viro in-
fruniti. Sompnus sanitatis in
homine parco. Dormiet usque in mane
et anima illius cum ipso delectabitur. Et
si coactus fueris in edendo multum
surge e medio et evome et refrigerabit
te et non adduces corpori tuo infirmita-
tem. Audi me fili et non spernas me
et in novissimo invenies verba mea.
In omnibus operibus tuis esto velox et
omnis infirmitas non occurret tibi. Sple-
ndidum in panibus benedicent labia
multorum et testimonium veritatis
illius fidele. In nequissimo pane
murmurabit civitas et testimonium
nequitie illius verum est. Diligentes
in vino noli provocare: multos enim ex-
terminavit vinum. Ignis probat ferrum
durum: sic vinum corda superborum argu-
et in ebrietate potatum. Equa vita
hominibus vinum in sobrietate si bibas
illud moderate, eris sobrius. Que est vi-
ta que minuitur vino? Quid defrau-
dat vitam? Mors. Vinum in iocunditate
te creatum est non in ebrietate ab initio.
Exultatio anime et cordis vinum
moderate potatum. Sanitas est corporis
et anime sobrius potus. Vinum multum
potatum irritationem et iram et ru-
inas multas facit. Amaritudo
anime vinum multum potatum. Ebrie-
tatis animositas inprudentis offen-
sio minorans virtutem et faciens
vulnera. In convivio vini non argu-
as proximum et non despicias eum in iocun-
ditate illius. Verba improperii non dicas illi
et non premas illum in repetendo.

XXXII

Rectorem te posuerunt?
noli extolli: esto in illis quasi unus
ex ipsis. Curam illorum habe et sic conside-
ra et omni cura tua explicita recumbe
ut leteris propter illos: ut ornamentum
gratie accipias coronam et dignitatem
consequaris congregationis. Loquere maior
natu: decet enim te primum verbum dili-
genti scientia et non impedias musicam.
Ubi auditus non est non effundas sermonem
et importune noli extolli in sapientia tua.
Gemmula carbunculi in ornamento
auri et comparatio musicorum in convivio
vini. Sicut in fabricatione auri signum
est smaragdi: sic numerus musicorum
in iocundo et moderato vino. Audi ta-
cens et pro reverentia accedet tibi bona gratia.
Adolescens loquere in tua causa vix cum
necesse fuerit. Si bis interrogatus fueris
habeat caput responsum tuum. In multis
esto quasi inscius et audi tacens simul
et querens. In medio magnatorum loqui non
presumas: et ubi sunt senes non multum
loquaris. Ante grandinem preibit corusca-
tio: et ante verecundiam preibit gratia et
pro reverentia accedet tibi bona gratia. Et hora
surgendi non te trices. Precurre autem
prior in domum tuam et illic avocare
et illic lude. Et age conceptiones tuas
et non in delictis et verbo superbo. Et super his
omnibus benedicito dominum qui fecit te
et inebriantem te ab omnibus bonis suis.
Qui timet deum excipiet doctrinam suam
et qui vigilaverint ad illum invenient
benedictionem. Qui querit legem reple-
bitur ab ea: et qui insidiose agit scan-
dalizabitur in ea. Qui timent dominum inve-
nient iudicium iustum et iustitias quasi
lumen accendent. Peccator homo vitabit

correptionem: et secundum voluntatem suam
inveniet comparationem. Vir consilii non
disperdet intelligentiam: alienus et super-
bus non pertimescet timorem: etiam postquam
fecit cum eo sine consilio: et suis inse-
ctationibus arguetur. Fili sine consilio
nichil facias: et post factum non penite-
bis. In via ruine non eas: et non offen-
des in lapides: nec credas te vie la-
boriose. Non ponas anime tue scan-
dalum: et a filiis tuis cave: et a do-
mesticis tuis attende. In omni ope-
re crede ex fide anime tue: hoc est enim
conservatio mandatorum. Qui credit
deo attendit mandatis: et qui confidit
in illo non minorabitur. XXXIII

Timenti deum non occurrent mala:
sed in temptatione deus illum conser-
vabit: et liberabit a malis. Sapiens non
odit mandata et iusticias: et non illide-
tur quasi in procella navis. Homo sensatus
credit legi dei: et lex illi fidelis. Qui in-
terrogationem manifestat parabit ver-
bum: et sic deprecatus exaudietur: et
conservabit disciplinam: et tunc respondebit.
Precordia fatui quasi rota carri: et quasi
axis versatilis cogitatus illius. Equus
emissarius sicut amicus subsannator sub
omni supra sedente hinnit. Quare dies
diem superat: et iterum lux lucem: et annus
annum sol solem? A domini scientia sepa-
rati sunt facto sole: et preceptum custodiente
per dei sapientiam diuidunt. et immuta-
bit tempora: et dies festos ipsorum: et in illis
dies festos celebraverunt ad horam.
Ex ipsis exaltavit et magnificavit
deus: et ex ipsis posuit in numerum dierum
et annos et homines omnes de solo et
ex terra unde creatus est adam. In multi-
tudine discipline dominus separavit eos
et immutavit vias eorum. Ex ipsis bene-
dixit et exaltavit: et ex ipsis sanctifica-
vit: et ad se applicavit. Ex ipsis
maledixit et humiliavit: et convertit
illos ad separationem ipsorum. Quasi lu-
tum figuli in manu ipsius plas-
mare illud et disponere. Omnes vie eius
secundum dispositionem eius: sic homo in
manu illius qui se fecit: reddet illi
secundum iudicium suum. Contra malum bonum
est: et contra mortem vita: sic et contra virum iustum
peccator: et sic intuere in omnia opera altissimi.
Duo et duo: unum contra unum. Et ego no-
vissimus evigilavi: et quasi qui colligit
acinos post vindemiatores. In
benedictione dei et ipse speravi: et quasi qui
vindemiat replevi torcular. Re-
spicite quoniam non mihi soli laboravi: sed
omnibus exquirentibus disciplinam.
Audite me magnati et omnes populi: et
rectores ecclesie auribus percipite. Fi-
lio et mulieri fratri et amico non des
potestatem super te in vita tua: et non des
alii possessionem tuam: ne forte pe-
niteat te: et deprecteris pro illis. Dum adhuc
superes et aspiras: non immutabit te omnis
caro. Melius est enim ut filii tui te
rogent: quam te respicere in manus filiorum
tuorum. In omnibus operibus tuis esto precellens.
ne dederis maculam in gloriam tuam.
In die consummationis dierum vite
tue: et in tempore exitus tui distribue here-
ditatem tuam. Cibaria et virga et
onus asino: panis et disciplina et opus
servo. Operatur in disciplina et querit
requiescere: laxa manus illi: et querit
libertatem. Iugum et lorum curvant
collum durum: et servum inclinant operationes

assidue. Servo malivolo tortura et
compedes: mitte illum in operationem, ne
vacet. Multam enim malitiam docuit
otiositas. In opere constitue eum: sic
enim condecet illum. Quod si non obaudierit,
curva illum compedibus, et non amplifices
super omnem carnem. Verum sine iudicio ni-
hil facias grave. Si est tibi servus fidelis,
sit tibi quasi anima tua. Quasi fratrem sic eum trac-
ta: quoniam in sanguine animae comparasti eum.
Si laeseris illum iniuste, in fugam conver-
tetur: et si extollens se discesserit, quem
quaeras et in qua via quaeras illum nescis.

XXXIIII

Vana spes et mendacium
viro insensato: et som-
nia extollunt imprudentes. Quasi qui
apprehendit umbram, et persequitur ventum:
sic qui attendit ad visa mendacia. Hoc
secundum hoc visio somniorum: ante faciem
hominis similitudo alterius hominis. Ab im-
mundo quid mundabitur? et a mendace
quid verum dicetur? Divinatio erroris
et auguria mendacia, et somnia
malefacientium vanitas est. Et sicut
parturientis cor tuum phantasias pa-
titur: nisi ab altissimo fuerit emissa
visitatio, ne dederis in illis cor tuum.
Multos enim errare fecerunt somnia, et
exciderunt sperantes in illis. Sine menda-
cio consummabitur verbum legis, et sapien-
tia in ore fidelis complanabitur. Qui non est tempta-
tus, quid scit? Vir in multis expertus
cogitabit multa: et qui multa di-
dicit, enarrabit intellectum. Qui non
est expertus, pauca recognoscit: qui
autem in multis factus fatuus est, multi-
plicabit malitiam. Qui temptatus
non est, qualia scit? Et qui implantatus non
est habundabit nequitia. Multa vidi

enarranda: et plurimas verborum consuetu-
dines. Aliquotiens usque ad mortem
periclitatus sum horum causa: et liberatus sum
gratia Dei. Spiritus timentium Deum quaeritur, et in
respectu illius benedicetur. Spes enim illorum
in salvantem illos, et oculi Dei in diligen-
tes se. Qui timet Dominum nihil trepidabit,
et non pavebit: quoniam ipse est spes eius. Ti-
mentis Dominum beata est anima eius. Ad quem respi-
cit, et quis est fortitudo eius? Oculi Domini super
timentes eum. Protector potentiae, firma-
mentum virtutis, tegimen ardoris, et um-
braculum meridiani. Deprecatio offen-
sionis, et adiutorium casus: exaltans
animam, et illuminans oculos, dans
sanitatem et vitam et benedictionem.
Immolantis ex iniquo oblatio est
maculata: et non sunt beneplacitae subsan-
nationes iniustorum. Dominus solus sus-
tinentibus se in via veritatis et iustitiae.
Dona iniquorum non probat altissimus: nec
respicit in oblationibus iniquorum, nec
in multitudine sacrificiorum eorum propiti-
abitur peccatis. Qui offert sacrificium ex
substantia pauperum: quasi qui victimat filium
in conspectu patris sui. Panis egentium vita
pauperis est: qui defraudat illum, homo san-
guinis est. Qui aufert in sudore panem,
quasi qui occidit proximum suum. Qui effundit
sanguinem, et qui fraudem facit mercen-
nario, fratres sunt. Unus aedificans, et unus
destruens: quid prodest illis nisi labor?
Unus orans, et unus maledicens: cuius
vocem exaudiet Deus? Qui baptizatur
a mortuo, et iterum tangit eum, quid
proficit lavatio eius? Sic homo qui ieiunat
in peccatis suis, et iterum eadem faciens,
quid proficit humiliando se? Orationem
illius quis exaudiet?

XXXV

Qui conservat legem multiplicat
orationem. Sacrificium salutare est
attendere mandatis et discedere ab omni
iniquitate. et propitiatio est salutaris
sacrificii super iniustitias et deprecatio pro
peccatis recedere ab iniustitia. Retribuet
gratiam qui offert similaginem et qui fac
misericordiam offert sacrificium. Beneplacitum
est domino recedere ab iniquitate et deprecatio
recedere ab iniustitia. Non apparebis ante con
spectum dei vacuus. haec enim omnia propter man
datum dei fiunt. Oblatio iusti impin
guat altare et odor suavitatis est in conspectu
altissimi. Sacrificium iusti acceptum est
et memoriam eius non obliviscetur dominus. Bo
no animo gloriam redde deo et non minuas
primitias manuum tuarum. In omni dato
hilarem fac vultum tuum et in exultatione
sanctifica decimas tuas. Da altissimo
secundum datum eius et in bono oculo adin
ventionem facito manuum tuarum. quoniam
dominus retribuens est et septies tantum red
det tibi. Noli offerre munera prava non enim
suscipiet illa et noli inspicere sacrificium
iniustum. quoniam dominus iudex est et non est apud
illum gloria personae. Non accipiet dominus per
sonam in pauperem et precationem laesi
exaudiet. Non despiciet preces pupilli
nec viduam si effundat loquelam gemi
tus. Nonne lacrimae viduae ad maxillam
descendunt. et exclamatio eius super de
ducentem eas. A maxilla enim ascen
dunt usque ad caelum et dominus exaudi
tor non delectabitur in illis. Qui adorat deum
in oblectatione suscipietur et precatio
illius usque ad nubes propinquabit. O
ratio humiliantis se nubes penetrabit
et donec propinquet non consolabitur et non disce
det donec aspiciat altissimus et deus non

elongabit. sed iudicabit iustos et faciet
iudicium et fortissimus non habebit in illis
patientiam ut contribulet dorsum illorum
et gentibus reddet vindictam. donec
tollat plenitudinem superborum et sceptra
iniquorum contribulet. donec reddat ho
minibus secundum actus suos. et secundum opera
Adae et secundum praesumptionem illius. donec
iudicet iudicium plebis suae. et oblecta
bit iustos in misericordia sua. Speciosa misericordia
dei in tempore tribulationis quasi nubes plu
viae in tempore siccitatis. XXVI

Miserere nostri deus omnium et respice nos
et ostende nobis lucem miserationum
tuarum. et immitte timorem tuum super
gentes quae non exquisierunt te. et cogno
scant quia non est deus nisi tu. ut enarrent
magnalia tua. Alleva manum tu
am super gentes alienas ut vide
ant potentiam tuam. Sicut enim in conspectu
eorum sanctificatus es in nobis sic in conspec
tu nostro magnificaberis in illis. ut cogno
scant te sicut et nos agnovimus quoniam
non est deus praeter te domine. Innova signa et
immuta mirabilia. glorifica manum et
brachium dextrum. excita furorem
et effunde iram. extolle adversarium
et afflige inimicum. Festina tempus
et memento finis. ut enarrent mi
rabilia tua. In ira flammae devoretur
qui salvatur. et qui pessimant plebem
tuam inveniant perditionem. Contere
caput principum inimicorum dicentium
non est alius praeter nos. Congrega omnes tribus
Iacob et cognoscant quia non est deus nisi tu.
ut enarrent magnalia tua et here
ditabis eos sicut ab initio. Miserere ple
bi tuae super quam invocatum est nomen tuum et
Israel quem coaequasti primogenito tuo.

Miserere ciuitati sanctificationis tue
ierusalem ciuitati requiei tue. Reple syon
inenarrabilibus uirtutibus tuis et
gloria tua populum tuum. Da testimonium
quia ab initio creature tue sunt et suscita pre
dicationes quas locuti sunt in nomine tuo pro
phete priores. Da mercedem sustinenti
bus te ut prophete tui fideles inueniantur.
Et exaudi orationes seruorum tuorum. Secundum
benedictionem aaron da populo tuo
et dirige nos in uiam iusticie et sciant
omnes qui inhabitant terram quia tu es
deus conspector seculorum. Omnem escam man
ducabit uenter et est cibus cibo melior.
Fauces contingunt cibum fere et cor
insensatum uerba mendatia. Cor
prauum dabit tristitiam et homo peritus
resistet illi. Omnem masculum exci
piet mulier et est filia melior filio.
Species mulieris exhilarat faciem
uiri sui et super omnem concupiscentiam hominis
superducit desiderium. Si est lingua
curationis est et mitigationis et mise
ricordie non est uir illius secundum filios hominum.
Qui possidet mulierem bonam inchoat
possessionem bonam adiutorium secundum
illum est et columpna ut requies.
Ubi non est sepes diripietur possessio et
ubi non est mulier ingemiscit egens.
Cui credit qui non habet nidum et de
flectens ubicumque obscurauerit quasi
succinctus latro exiliens de ciuitate
in ciuitatem. CAP. XXXVII

Omnis amicus dicet et ego ami
citiam copulaui sed est amicus solo no
mine amicus. Nonne tristitia inest usque
ad mortem. Sodalis autem et amicus ad inimi
citiam conuertentur. O presumptio ne
quissima unde creata es cooperire
aridam maliciam et dolositate illius.
Sodalis amico coniocundatur in oblecta
tione et in tempore tribulationis aduersarius
erit. Sodalis amico condolet causa uentris
et contra hostem accipiet scutum. Non ob
liuiscaris amici tui in animo tuo
et non inmemor sis illius in operibus tuis.
Noli consiliari cum socero tuo et a zela
tibus te absconde consilium. Omnis consili
arius prodit consilium sed est consiliarius
in semetipso. A consiliario malo serua
animam tuam. Prius scito quae sit illius
necessitas et quid ipse animo suo cogi
tet ne forte mittat sudem in terram
et dicat tibi bona est uia tua et stet e con
trario uidere quid tibi eueniat. Noli consi
liari cum eo qui suspectum te habet et ab
zelantibus tibi absconde consilium. Cum
uiro irreligioso tracta de sanctitate
et cum iniusto de iustitia et cum muliere
de his quae emulatur cum timido de bel
lo cum negotiatore de traiectione
cum emptore de uenditione cum uiro
liuido de gratiis agendis cum impio
de pietate cum inhonesto de honesta
te cum operario agrario de omni ope
re cum operario annuali de consumma
tione anni cum seruo pigro de
multa operatione. Non attendas his
in omni consilio sed cum uiro sancto assi
duus esto quemcumque cognoueris ob
seruantem timorem dei cuius anima est
secundum animam tuam. Qui cum titubauerit
in tenebris non condolebit tibi. Et cor
boni consilii statue tecum non est enim
tibi aliud plus illo. Anima uiri sancti enun
tiat aliquando uera quam septem circumspecto
res sedentes in excelso ad speculan
dum. Et in his omnibus deprecare altissimum

simum ut dirigat in ueritate uiam tuam.
Ante omnia opera uerbum uerax pre
cedat te, et ante omnem actum consilium sta
bile. Verbum nequam immutabit cor, ex
quo quatuor partes oriuntur: bonum et ma
lum, uita et mors, et dominatrix illorum est
assidua lingua. Vir peritus multos e
rudiuit, et anime sue suauis est. Qui
sophistice loquitur odibilis est; in omni re
fraudabitur. Non est enim illi data a domino gratia;
omni enim sapientia defraudatus est. Est sa
piens anime sue sapiens, et fructus
sensus illius laudabilis. Vir sapiens
plebem suam erudit, et fructus sensus illius
fideles sunt. Vir sapiens implebitur
benedictionibus, et uidentes illum lauda
bunt. Vita uiri in numero dierum; dies
autem Israel innumerabiles sunt. Sapiens
in populo hereditabit honorem, et nomen illius
erit uiuens in eternum. Fili, in uita tu
a tempta animam tuam, et si fuerit nequam,
non des illi potestatem. Non enim omnia omnibus
expediunt, et non omni anime omne genus placet.
Noli auidus esse in omni epulatione, et non te
effundas super omnem escam. In multis
enim escis erit infirmitas, et auidi
tas appropinquabit usque ad choleram.
Propter crapulam multi obierunt; qui autem
221 abstinens est, adiciet uitam. XXXVIII
Honora medicum propter necessitatem; etenim
illum creauit altissimus. A deo est
omnis medela, et a rege accipiet do
nationem. Disciplina medici exalta
bit caput illius, et in conspectu magnatorum col
laudabitur. Altissimus creauit de terra
medicinam, et uir prudens non abhorre
bit illam. Nonne a ligno indulcata
est amara aqua? Ad agnitionem homi
num uirtus illorum, et dedit hominibus scientiam

altissimus, honorari in mirabilibus
suis. In his curans mitigabit do
lorem, et unguentarius faciet pigmen
ta suauitatis, et unctiones conficiet
sanitatis, et non consummabuntur opera
eius. Pax enim dei super faciem terre.
Fili, in tua infirmitate non despicias
teipsum, sed ora dominum, et ipse curabit
te. Auerte a delicto et dirige manus, et
ab omni delicto munda cor tuum. Da
suauitatem et memoriam similaginis,
et impingua oblationem, et da locum me
dico; etenim illum dominus creauit, et non di
scedat a te, quia opera eius sunt necessaria. Est
enim tempus quando in manus eorum incurras.
Ipsi uero dominum deprecabuntur ut dirigat
requiem eorum et sanitatem propter conuersatio
nem eorum. Qui delinquit in conspectu eius qui
fecit eum, incidet in manus medici.
Fili, in mortuum produc lacrimas, et quasi
dira passus incipe plorare, et secundum
iudicium contege corpus illius, et non de
spicias sepulturam illius. Propter dela
turam autem amare fer luctum illius
una die, et consolare propter tristitiam. Et
fac luctum secundum meritum eius uno
die uel duobus propter detractionem.
A tristitia enim festinat mors, et cooperi
et uirtutem, et tristitia cordis flectit
ceruicem. In abductione permanet
tristitia, et substantia inopis secundum cor eius.
Non dederis in tristitia cor tuum, sed re
pelle eam a te, et memento nouissimorum,
et noli obliuisci; neque enim est con
uersio, et huic nihil proderis, et teipsum
pessimabis. Memor esto iudicii
mei; sic enim erit et tuum. Michi he
ri, et tibi hodie. In requie mortui re
quiescere fac memoriam eius, et conso

lare illum i sextum spe sui. Sapiam scri
be in tempore uacuitatis. et qui minora
actu sapiam percipiet. Qua sapia re
plebitur qui tenet aratrum. et qui gloria
in iaculo. stimulo boues agitat. et
conuersatur in opibz eorum. et narratio ei
in filiis taurorum. Cor suum dabit ad u
sandos sulcos. et uigilia eius in sagina
uaccarum. Sic omnis faber et architectus
qui noctem tamquam diem transigit. qui
sculpit signacula sculptilia. et assi
duitas eius uariat picturam. et cor
suum dabit in similitudinem picture.
et uigilia sua perficit opus. Sic faber
ferrarius sedens iuxta incudem. et considerans
opus ferri. Vapor ignis urit carnes eius.
et in calore fornacis concertatur. Vox mal
lei innouat aurem eius. et contra similitu
dinem uasis oculus eius. Cor suum dabit in
consummationem operum. et uigilia sua
ornabit in perfectionem. Sic figulus
sedens ad opus suum. conuertens pedibz
suis rotam. qui in sollicitudine po
situs est semper propter opus suum. et innumera
est omnis operatio eius. In brachio su
o formabit lutum. et ante pedes suos cur
uabit uirtutem suam. Cor suum dabit
ut consummet linitionem. et uigilia
sua mundabit fornacem. Omnes hii
in manibz suis sperauerunt. et unusquisque
in arte sua sapiens est. Sine hiis omnibus
non edificatur ciuitas. et non inhabitabunt
nec inambulabunt. et in ecclesiam non transi
lient. Super sellam iudicis non sede
bunt. et testamentum iudicii non intelli
gent. neque palam facient disipli
nam. et iudicium. et in parabolis non inuenien
tur. sed creaturam eui confirmabunt. et
deprecatio illorum in operatione artis ac

commodantes animam suam. et conquirentes
in lege altissimi. XXXIX
Sapiam omnium antiquorum exquiret
sapiens. et in prophetis uacabit.
Narrationem uirorum nominatorum conserua
bit. et in uersutias parabolarum simul in
troibit. Occulta prouerbiorum exquiret. et in
absconditis parabolarum conuersabitur. In
medio magnatorum ministrabit. et
in conspectu presidis apparebit. In terram a
lienarum gentium transiet. bona enim
et mala in hominibz temptabit. Cor
suum tradet ad uigilandum diluculo ad
dominum qui fecit illum. et in conspectu alti
ssimi deprecabitur. Aperiet os suum in oratione
et pro delictis suis deprecabitur. Si enim dominus
magnus uoluerit spiritu intelligentie
replebit illum. et ipse tamquam ymbres
mittet eloquia sapientie sue. et in oratione
confitebitur domino. et ipse diriget consilium eius
et disciplinam. et in absconditis suis con
siliabitur. Ipse palam faciet disciplinam
doctrine sue. et in lege testamenti domini gloria
bitur. Collaudabunt multi sapiam eius.
et usque in seculum non delebitur. Non recedet
memoria eius. et nomen eius requiretur
a generatione in generationem. Sapiam
eius enarrabunt gentes. et laudem eius
enuntiabit ecclesia. Si permanserit nomen
eius derelinquet plus quam mille. et si requi
euerit proderit illi. Adhuc consiliabor ut e
narrem. furore enim repletus sum. Et
in uoce dicit. Obaudite me diuini
fructus. qui rose plantata super riuos
aquarum fructificate. Quasi lybanus
odorem suauitatis habete. florete flo
res quasi lylium date odorem. et frondete
in gratiam. et collaudate canticum. et bene
dicite dominum in operibz suis. Date nomini

magnificentia. et confitemini illi in voce
labiorum vestrorum et in canticis labiorum et ci-
tharis. et sic dicetis in confessione. Opera
domini universa bona valde. In verbo eius
stetit aqua sicut congeries. et in sermone
oris illius sicut exceptoria aquarum. quoniam
in precepto ipsius placor fit. et non est
minoratio in salute illius. Opera omnis
carnis coram illo. et non est quicquam abscon-
ditum ab oculis eius. A seculo usque in seculum
respicit. et nichil est mirabile in conspectu il-
lius. Non est dicere quid est hoc. aut quid est
illud. Omnia enim in tempore suo querentur.
Benedictio illius quasi fluvius inundabit.
et quomodo cataclismus aridam inebri-
avit. sic ira ipsius gentes que non exqui-
sierunt eum hereditabit. Quomodo con-
vertit aquas in siccitatem. et siccata est ter-
ra. et vie illius viis illorum directe sunt. sic
peccatoribus offensiones in ira eius. Bona
bonis creata creata sunt ab initio. sic
nequissimis bona et mala. Initium ne-
cessarie rei vite hominum aqua. ignis. et
ferrum. sal. lac. et panis similagineus.
et mel. et botrus uve. et oleum. et vestimen-
tum. Hec omnia sanctis in bona: sic et impiis
et peccatoribus in mala convertentur. Sunt spiritus
qui ad vindictam creati sunt. et in furore su-
o confirmaverunt tormenta sua. In tempore
consummationis effundent virtutem. et fu-
rorem eius qui fecit illos confundent.
Ignis grando. fames. et mors. omnia hec
ad vindictam creata sunt. Bestiarum den-
tes. et scorpii. et serpentes. et romphea.
vindicans in exterminium impios. In manda-
tis eius epulabuntur. et super terram in necessitatem
preparabuntur. et in temporibus suis non preteri-
ent verbum. Propterea ab initio confirmatus et
consiliatus sum et cogitavi et scripta dimi-
si. Omnia opera domini bona. et omne opus hora
sua subministrabit. Non est dicere hoc illo
nequius est. omnia enim in tempore suo compro-
babuntur. Et nunc in omni corde et ore collau-
date et benedicite nomen domini. XL
Occupatio magna creata est omni-
bus hominibus. et iugum grave super
filios adam. a die exitus de ventre
matris eorum usque in diem sepulture
in matrem omnium. Cogitationes eorum et
timores cordis. adinventio expectationis
et dies finitionis. A presidente super se-
dem gloriosam usque ad humiliatum in
terram et cinerem. ab eo qui utitur iacincto.
et portat coronam usque ad eum qui
operitur lino crudo. furor. zelus. tu-
multus. fluctuatio. et timor mortis.
iracundia perseverans. et contentio. et
in tempore refectionis in cubili sompnus
noctis immutat scientiam eius. Modicum
tamquam nichil in requie. et ab eo in som-
pnis quasi in die respectus. Conturba-
tus est in visu cordis sui. tamquam qui
evaserit in die belli. In tempore salutis
sue exurrexit et admirans ad nullum
timorem. Cum omni carne ab homine
usque ad pecus. et super peccatores septu-
plum. Ad hec mors. sanguis. contentio.
et romphea. oppressiones. fames. et
contritio. et flagella. Super iniquos creata
sunt hec omnia. et propter illos factus est cathacli-
smus. Omnia que de terra sunt in
terram convertentur. et aque omnes in ma-
re convertentur. Omne munus et iniqui-
tas delebitur. et fides in seculum stabit.
Substantie iniustorum sicut fluvius siccabuntur.
et sicut tonitruum magnum in pluvia
personabunt. In aperiendo manus
suas letabitur. sic prevaricatores

in consummatione tabescet. Nepotes
impiorum non multiplicabunt ramos.
et radices immunde super cacumine pet(re)
sonant. Super omnem aquam viriditas et
ad oram fluminis ante omne fenum
evelletur. Gratia sicut paradysus in benedic
tionibus et misericordia in seculum permanet. Vi
ta sibi sufficientis operarii condulcabitur
et invenies in ea thesaurum. Filii et edifi
catio civitatis confirmabit nomen et
super hanc mulier inmaculata computa
bitur. Vinum et musica letificant cor
et super utraque dilectio sapientie. Tybia et
psalterium suavem faciunt melodi
am et super utraque lingua suavis.
Gratiam et speciem desiderabit oculus et super hec
virides sationes. Amicus et sodalis
in tempore convenientes et super utrosque mu
lier cum viro. Fratres in adiutorium in tempore
tribulationis et super eos misericordia liberabit.
Aurum et argentum et constitutio pedum
et super utrumque consilium beneplacitum.
Facultates et virtutes exaltant cor
et super hec timor domini. Non est in timore domini
minoratio et non est in eo querere adiuto
rium. Timor domini sicut paradysus benedicti
onis et super omnem gloriam operuerunt illum.
Fili in tempore vite tue ne indigeas.
melius est enim mori quam indigere.
Vir respiciens in mensam alienam non est
vita eius in cogitatione victus. Alit
enim animam suam cibis alienis. Vir autem
disciplinatus et eruditus custodiet
se. In ore imprudentis condulcabitur ino
pia et in ventre eius ignis ardebit.

O mors quam amara XLI
est memoria tua homini iusto et
pacem habenti in substantiis suis. viro quieto
cuius vie directe sunt in omnibus et adhuc va
lenti accipere cibum. O mors bonum est
iudicium tuum homini indigenti et qui mi
noratur viribus defecto etate et cui de
omnibus cura est et incredibili qui perdit
sapientiam. Noli metuere iudicium mortis.
Memento que ante te fuerunt et que superventura
sunt tibi. Hoc iudicium a domino omni carni
et quid superveniet in beneplacito altissimi.
sive decem sive centum sive mille anni.
Non enim est in inferno accusatio vite. Filii
abhominationum fiunt filii peccatorum et qui
conversantur secus domos impiorum. Filiorum
peccatorum periet hereditas et cum semine
illorum assiduitas obprobrii. De patre
impio queruntur filii quoniam propter illum sunt
in obprobrium. Ve vobis viri impii qui
dereliquistis legem domini altissimi et si
nati fueritis in maledictione nascemini et
si mortui fueritis in maledictione erit
pars vestra. Omnia que de terra sunt in terram con
vertentur sic impii a maledicto in perditi
onem. Luctus hominum in corpore ipsorum nomen
autem impiorum delebitur. Curam habe de bono
nomine hoc enim magis permanebit tibi quam
mille thesauri magni et preciosi. Bone
vite numerus dierum bonum autem nomen per
manebit in evo. Disciplinam in pace con
servate filii. Sapientia enim abscondita
et thesaurus invisus que utilitas in utrisque.
Melior est homo qui abscondit stul
titiam suam quam homo qui abscondit
sapientiam suam. Verumtamen reveremini in his
que procedunt de ore meo. Non est enim bonum
omnem reverentiam observare et non
omnibus beneplacent in fide. Erubescite
a matre et a patre de fornicatione.
et a presidente et a potente de mendacio.
a principe et a iudice de delicto. A syna
goga et plebe de iniquitate. a socio

et amico de iniustitia: de loco in quo habitas
de furto, de veritate dei et testamento.
de discubitu in panibus et ab obfusca
tione dati et accepti. a salutantibus
de silentio. a respectu mulieris forni
cariae: et ab aversione vultus cogna
ti. Ne avertas faciem a proximo tuo
et ab auferendo partem et non restituendo.
Ne respicias mulierem alieni viri.
et ne scruteris ancillam eius neque ste
teris ad lectum eius. Ab amicis de ser
monibus improperii cave: et cum dederis
ne improperes. XLII

Non duplices sermonem audi
tus de revelatione sermonis
absconditi: et eris vere sine confusione
et invenies gratiam in conspectu omnium hominum. Ne
pro his omnibus confundaris: et ne acci
pias personam ut delinquas. De lege al
tissimi et testamento: et de iudicio
iustificare impium. de verbo sociorum
et viatorum: de datione hereditatis ami
corum: de aequalitate staterae et ponderum.
et de acquisitione multorum et paucorum
de corruptione emptionis et negoti
atorum: et de multa disciplina filiorum
et servo pessimo latus sanguinare. Su
per mulierem nequam bonum est signum. Ubi
manus multae sunt claude: et quodcumque
trades numera et appende: datum vero
et acceptum omne describe. De discipli
na insensati et fatui: et de senioribus
qui iudicantur ab adolescentibus: et
eris eruditus in omnibus: et probabilis
in conspectu omnium virorum. Filia patris abscondita
est vigilia: et sollicitudo eius aufert
somnum: ne forte in adolescentia sua
adulta efficiatur: et commorata cum vi
ro odibilis fiat: ne quando polluatur in
virginitate sua: et in paternis suis
gravida inveniatur: ne forte cum
viro commorata transgrediatur: aut cer
te sterilis efficiatur. Super filiam luxuri
osam firma custodiam: ne quando fa
ciat te in opprobrium venire inimicis.
a detractione in civitate: et abiectione
plebis: et confundat te in multitudine
populi. Omni homini noli intendere in specie:
et in medio mulierum noli commorari.
De vestimentis enim procedit tinea: et
de muliere iniquitas viri. Melior
est iniquitas viri quam benefaciens
mulier: et mulier confundens in oppro
brium. Memor ero igitur operum domini: et
quae vidi annuntiabo in sermonibus domini
opera eius. Sol illuminans per omnia
respexit: et gloria domini plenum est opus eius.
Nonne dominus fecit sanctos enarrare omnia
mirabilia sua quae confirmavit dominus
omnipotens stabiliri in gloria sua. Abys
sum et cor hominis investigavit: et
in astutia illorum excogitavit. Co
gnovit enim dominus omnem scientiam: et inspexit
in signum aevi: annuntians quae praeterierunt
et quae superventura sunt: revelans vestigi
a occultorum. Non praeterit illum omnis
cogitatus: et non abscondit se ab eo
ullus sermo. Magnalia sapientiae
suae decoravit: qui est ante saeculum et usque
in saeculum: neque adiectum est neque mi
nuetur: et non eget alicuius consilio. Quam
desiderabilia omnia opera eius: et tamquam
scintilla quae est considerare. Omnia haec
vivunt et manent in saeculum: et omni
necessitate omnia obaudiunt ei. Omnia
duplicia unum contra unum: et non fecit
quicquam deesse. Uniuscuiusque confirmabit bona.
et quis satiabitur videns gloriam eius.

Altitudinis firmamentum XLIII pulchritudo eius est, species celi in visione glorie. Sol in aspectu annuntians in exitu: vas admirabile opus excelsi. In meridiano exurit terram: et in conspectu ardoris eius quis poterit sustinere? Fornacem custodiens in operibus ardoris: tripliciter sol exurens montes, radios igneos exsufflans, et refulgens radiis suis obcecat oculos. Magnus dominus qui fecit illum: et in sermonibus eius festinavit iter. Et luna in omnibus in tempore suo, ostensio temporis et signum evi. A luna signum diei festi: luminare quod minuitur in consummatione. Mensis secundum nomen eius est, crescens admirabiliter in consummatione. Vas castrorum in excelsis, in firmamento celi resplendens gloriose. Species celi gloria stellarum, mundum illuminans in excelsis dominus. In verbis sancti stabunt ad iudicium: et non deficient in vigiliis suis. Vide arcum: et benedic qui fecit illum: valde speciosus est in splendore suo. Gyravit celum in circuitu glorie sue: manus excelsi aperuerunt illum. Imperio suo acceleravit nivem: et accelerat coruscationes emittere iudicii sui. Propterea aperti sunt thesauri: et evolaverunt nebule sicut aves. In magnitudine sua posuit nubes: et confracti sunt lapides grandinis. In conspectu eius commovebuntur montes: et in voluntate eius aspirabit notus. Vox tonitrui eius verberavit terram: tempestas aquilonis et congregatio spiritus. Sicut avis deponens ad sedendum aspergit nivem: et sicut locusta demergens descensus eius. Pulchritudinem coloris eius admirabitur oculus: et super imbrem eius expavescet cor. Gelu sicut salem effundet super terram: et dum gelaverit fiet tamquam cacumina tribuli. Frigidus ventus aquilo flavit: et gelavit cristallus ab aqua. Super omnem congregationem aquarum requiescet: et sicut lorica induet se aquis. Et devorabit montes et exuret desertum: et extinguet viride sicut ignem. Medicina omnium in festinatione nebule: ros obvians ab ardore venienti humilem efficiet eum. In sermone eius siluit ventus: cogitatione sua placabit abyssum: et plantavit illum dominus Jhesus. Qui navigant mare enarrant pericula eius: et audientes auribus nostris admirabimur. Illic preclara et mirabilia opera: varia genera bestiarum et omnium pecorum et creatura beluarum. Propter ipsum confirmatus est itineris finis: et in sermone eius composita sunt omnia. Multa dicimus et deficimus verbis: consummatio autem sermonum ipse est. In omnibus gloriantes ad quid valebimus? Ipse enim omnipotens super omnia opera sua. Terribilis dominus et magnus vehementer: et mirabilis potentia ipsius. Glorificantes dominum quantumcumque potueritis, supervalebit adhuc: et admirabilis magnificentia eius. Benedicentes dominum exaltate illum quantum potestis: maior enim est omni laude. Exaltantes eum replemini virtute: ne laboretis: non enim pervenietis. Quis vidit eum et enarrabit? et quis magnificabit eum sicut est ab initio? Multa abscondita sunt maiora his: pauca enim vidimus operum eius. Omnia autem dominus fecit: et pie agentibus dedit sapientiam.

XLIIII

Laudemus viros gloriosos: et parentes nostros in generatione sua. Multa

gloriam fecit dominus magnificentia sua a
seculo. Dominantes in potestatibus suis
homines magni virtute et prudentia
sua praediti nuntiantes in prophetis digni
tatem prophetarum et imperantes in praesenti
populo et virtute prudentiae populis sanctissi
ma verba. in pueritia sua requirentes
modos musicos et enarrantes car
mina scripturarum. homines divites
in virtute pulchritudinis studium
habentes pacificantes in domibus suis.
Omnes isti in generationibus gentis suae
gloriam adepti sunt et in diebus suis haben
tur in laudibus. Qui de illis nati sunt
reliquerunt nomen enarrandi laudes
eorum. Et sunt quorum non est memoria. perie
runt quasi qui non fuerint. et nati sunt quasi non nati
et filii ipsorum cum illis. Sed illi viri miseri
cordiae sunt. quorum pietates non defuerunt
et cum semine eorum permanent bona he
reditas. nepotum eorum semen in testamen
tis stetit. semen illorum et filiorum ipsorum propter
illos usque in eternum permanet. Semen eorum
et gloria eorum non derelinquetur. Corpora ipsorum
in pace sepulta sunt et nomen eorum vivet
in generationes et generationes. Sapien
tiam ipsorum narrent populi et laudem eorum nun
tiet ecclesia. Enoch placuit deo et translatus
est in paradisum ut det gentibus sapientiam.
Noe inventus est perfectus iustus et
in tempore iracundiae factus est reconciliatio.
Ideo dimissum est reliquum terrae cum
factum est diluvium. Testamenta seculi posita
sunt apud illum ne deleri possit diluvio
omnis caro. Abraham magnus
pater multitudinis gentium et non est inven
tus similis illi in gloria. Qui conservavit
legem excelsi et fuit in testamento
cum illo. In carne eius stare fecit
testamentum et in temptatione inventus
est fidelis. Ideo iure iurando dedit illi
gloriam in gente sua. crescere illum quasi
terrae cumulum. et ut stellas exalta
re semen eius. et hereditare illos a
mari usque ad mare. et a flumine usque
ad terminos terrae. Ysaac eodem fecit
modo. propter abraham patrem ipsius.
Benedictionem omnium gentium dedit il
li dominus et testamentum confirmavit super caput
iacob. Agnovit eum in benedictionibus
suis. et dedit illi hereditatem. et divi
sit ei partem in tribubus duodecim. et con
servavit illi homines misericordiae inve
nientes gratiam in oculis omnis carnis.

XLV

Dilectus a deo et hominibus
moyses. cuius memoria in bene
dictione est. Similem illum fecit
in gloria sanctorum et magnificavit eum
in timore inimicorum et in verbis suis
monstra placavit. Glorificavit illum
in conspectu regum et iussit illi coram
populo suo. et ostendit illi gloriam suam.
In fide et lenitate ipsius sanctum fecit
illum. et elegit eum ex omni carne. Au
divit enim eum et vocem ipsius et induxit
illum in nube. Et dedit illi cor ad
praecepta et legem vitae et disciplinae.
docere iacob testamentum. et iudicia
sua israel. Excelsum fecit aaron fratrem
eius et similem sibi de tribu levi.
Statuit ei testamentum eternum
et dedit illi sacerdotium gentis. et
beatificavit illum in gloria et circumcinxit
illum zona gloriae. Induit illum sto
lam gloriae et coronavit illum in vasis
virtutis. Circumpedes et femora
lia et humerale imposuit ei. et cinxit
illum tintinabulis aureis plurimis

in gyro dare sonitum in incessu suo.
auditum facere sonitum in templo
in memoriam filiis gentis sue. Sto
lam sanctam auro et iacincto et pur
pura opus textile viri sapientis
iudicio et veritate preditum torto cocco
opus artificis. gemmis preciosis
figuratis. in ligatura auri. et ope
lapidarii sculptis in memoriam
secundum numerum tribuum israel. Coro
na aurea super mitram eius expres
sa signo sanctitatis. gloria honoris.
et opus virtutis. desideria oculorum or
nata. Sic pulchra ante ipsum non fu
erunt talia usque ad originem. Non
indutus est illa alienigena aliquis.
sed tantum filii ipsius soli et nepotes eius
per omne tempus. Sacrificia ipsius consumma
ta sunt igni cottidie. Complevit
moyses manus eius et unxit illum
oleo sancto. Factum est illi in testamentum
eternum. et semini eius sicut dies celi.
fungi sacerdotio et habere laudem et glo
rificari populum suum in nomine suo.
Ipsum elegit ab omni vivente. of
ferre sacrificium deo. incensum et bonum
odorem in memoriam placare pro populo
suo. et dedit illi in preceptis suis po
testatem in testamentis iudiciorum
docere iacob testimonia. et in lege su
a lucem dare israel. quia contra illum stete
runt alieni. et propter invidiam circumde
derunt illum in deserto. homines qui
erant cum dathan et abiron. et
congregatione chore in iracundia. Vi
dit dominus deus et non placuit illi. et con
sumpti sunt in impetu iracundie. Fecit illis
monstra. et consumpsit eos in flamma ignis.
Et addidit aaron gloriam. et dedit illi

hereditatem et primitias frugum ter
re divisit illi. Panem ipsis in primis pa
ravit in satietatem. nam et sacrificia domini
edent. que dedit ipsi et semini eius. Ce
terum in terra gentes non hereditabit. et pars
illi non est in gente. Ipse enim pars eius est
et hereditas. Finees filius eleazari
tertius in gloria est. imitando eum in timo
re domini. et stare in reverentia gentis in
bonitate et alacritate anime sue
placuit deo israel. Ideo statuit ad illum
testamentum pacis principem sanctorum
et gentis sue. ut sit illi et semini eius
sacerdotii dignitas in eternum. Et testa
mentum david regi filio iesse de tri
bu iuda. hereditas ipsi et semini eius
ut daret sapientiam in cor nostrum. iudi
care gentem suam in iustitia. ne abole
rentur bona ipsorum. et gloriam eorum in gen
tem ipsorum eternam fecit. XLVI

Fortis in bello iesus nave suc
cessor moysi in prophetis. qui fuit
magnus secundum nomen suum. maximus
in salutem electorum dei. expugnare
insurgentes hostes. ut consequeretur
hereditatem israel. Quam gloriam adeptus
est in tollendo manus suas. et iac
tando contra civitates rompheas. Quis
ante illum sic restitit? Nam hostes
ipse dominus percussit. Aut non in iracundia
eius impeditus est sol. et una dies facta est
quasi duo. Invocavit altissimum poten
tem in oppugnando inimicos undique.
et audivit illum magnus et sanctus deus in lapi
dibus grandinis virtutis valde fortis.
Impetum fecit contra gentem hostilem. et in de
scensu perdidit contrarios. ut cognoscerent
omnes gentes potentiam eius. quia contra deum
pugnare non est facile. et secutus est

aterg͂o potentes. In diebꝫ moysi mi
ciam fecit ipe ꝛ caleph fili᷒ iephone
stare ↄ͂c hostem. ꝛ phibe͂ gente͂ a pec
catis ꝛ ↄfringe͂ murmur malicie.
Et ipi duo ↄstituti a piculo liberati.
a numo sexcentoꝝ miliu͂ peditum.
induce͂ illos in hereditatem i͂ terram
q̄ manat lac ꝛ mel. Et dedit dn̄s
ipi caleph fortitudine͂. ꝛ usqꝫ ad se
nectutem pmansit illi uirt᷒. ut ex
ascende͂t in excelsum t͂re locum. ꝛ
semen ipius obtinuit hereditatem.
ꝛ uiderunt om̄s filii isr͂l. qꝛ bonu͂ est
obsequi sc͂o d͂o. ꝛ iudices singli suo
nomine. quoꝝ n̄ e͂ corruptu͂ cor.
qui n̄ auersi s͂ a dn̄o. ut sit memori
illoꝝ in bn̄dictione. ꝛ ossa eoꝝ pul
lulant de loco suo. ꝛ nom͂ eoꝝ per
manet in eternum pmane͂re ad
filios illoꝝ sc͂oꝝ uiroꝝ gl͂a. Dilcs a
dn̄o d͂o samuhel ppha dn̄i reno
uauit imperium. ꝛ unxit pn̄cipes
i gente sua. In lege dn̄i iudicau͂
ↄggationem. ꝛ uidit dm͂ iacob.
ꝛ in fide sua pbatus est ppha. ꝛ co
gnitus e͂ in uerb͂ suis fidel͂. qꝛ uid͂
dm͂ lucis. ꝛ inuocauit dn̄m omipote͂m
impugnando hostes circumstantes
undiqꝫ. in oblatione agni inuiolati.
ꝛ tonuit dn̄s de celo ꝛ i sonitu ma
gno auditam fecit uoce͂ sua. ꝛ ↄ͂
triuit pn̄cipes tyrioꝝ ꝛ om̄s duce͂
philistiim. ꝛ an͂ temp᷒ finis uite
sue ꝛ scl͂i testimoniu͂ pbuit i ↄ͂spc͂u d͂o
ꝛ xp̄i. Pecunias ꝛ usqꝫ ad calciam
ta ab omni carne n̄ accep͂. ꝛ n̄ ac
cusauit illu͂ ho͂. Et post hoc dormi
uit. ꝛ notum fecit regi. ꝛ ostend͂
illi fine͂ uite sue. ꝛ exaltauit uoce͂

eius de terra in ppha dele͂ impietate͂
gentis. Post h͂ surrexit nathan ppha
in diebꝫ dauid. ꝛ q̄si adeps sepatus e͂

XLVII

Sic dauid a carne
filiis isr͂l. cum leonibꝫ lusit
q̄si cum agnis. ꝛ in ursis simil͂r fec͂
sicut cum agnis ouiu͂. In iuuentu
te sua. numq͂d n̄ occidit gigantem
ꝛ abstulit obpbrium de gente. In
tollendo manu͂ in saxo funde de
iecit exultatione͂ golie. ubi inuoca
uit dn̄m omipote͂m. ꝛ dedit i dextra
eius tolle͂ hoiem forte͂ in bello. ꝛ ex
ꝛ exaltare͂ cornu gentis sue. Sic i
decem milibꝫ gl͂ificauit illum. ꝛ
laudauit illum in bn̄dictionibꝫ
dn̄i in offerendo illi corona͂ gl͂e.
Contriuit n. inimicos undiqꝫ ꝛ ex
tirpauit philistiim ↄtrios usqꝫ i
hodiernum die͂. Contriuit cornu
ipoꝝ usqꝫ i eternum i oi tempe. De
dit ↄfessionem sc͂o excelso in u͂bo
gl͂e. De omni corde suo laudau͂
dn̄m. ꝛ dilexit dm͂ qui fecit illu͂.
ꝛ dedit illi ↄ͂c inimicos potentiam.
ꝛ stare fecit cantores ↄ͂c altare. ꝛ
i sono eoꝝ dulces fecit modos. et
dedit in celebrationibꝫ dec᷒ ꝛ orna
uit tempa usqꝫ ad ↄsumatione͂
uite. ut laudare͂t nom͂ sc͂m dn̄i.
ꝛ amplificare͂t mane d͂i sc͂itate͂.
Xp̄c purgauit pecca ipius ꝛ exalta
uit i eternum cornu ei᷒. ꝛ dedit illi
testamentum regum. ꝛ sede͂ gl͂e in
isr͂l. Post ipm͂ surrexit fili᷒ sensat᷒
ꝛ ꝑp illum deiecit o͂em potentiam
inimicoꝝ. Salomo͂ imꝑauit i diebꝫ
pacis. cui subiecit d͂s om̄s hostes
ut ↄderet domu͂ i nomine suo. ꝛ pa

ret sc̄itatem in sempiternum. quemad
modum eruditus es in iuuentute
sua ⁊ impletus es q̄si flumen sapīa ⁊
terram retexit aīa tua ⁊ replesti in
cōparationibȝ enigmata. ad insulas
longe diuulgatum ē nomē tuum ⁊
dilectus es in pace tua. In cantilenis
⁊ puerbijs ⁊ cōparationibȝ ⁊ interp̄ta
tionibȝ mirate sunt terre. ⁊ in noīe
dn̄i cui ē cognomē ds̄ isrl̄. Colle
gisti q̄si auricalcum aurum ⁊ incli
nasti femora tua mulieribȝ. po
testatem habuisti in tuo corpe. ⁊ de
disti maculam in gl̄a tua ⁊ ꝓpha
nasti semē tuum inducere iracundiam
ad liberos tuos. ⁊ incitaris stultitiam
tuam. ut faceres imperium bipartitū
et ephraym imperare imperium du
rum. Ds̄ aūt n̄ derelinquet mīam
suā. ⁊ n̄ corrumpet nec delebit o
pa sua. neq̄ pdet ab stirpe nepotes
elc̄i sui ⁊ semen eius qui diligit
dn̄m n̄ corrumpet. Dedit aūt reli
quū iacob. ⁊ dauid de ipa stirpe. ⁊
finem habuit salomō cum pr̄ibȝ suis
⁊ reliquit post se de semine suo ge
tis stultitiam. ⁊ imminutū prudentia
roboam. qui auertit gentē ꝯsilio su
o. ⁊ ieroboam filiū nabath qui pec
care fecit isrl̄. ⁊ dedit effraym uiā
peccādi ⁊ plima redundauerunt pcc̄a ipsorum.
Valde enī auerterunt illos a tra su
a. ⁊ q̄siuit om̄s nequitias usq; du
perueniret ad illos defensio. ⁊ ab
omnibȝ pcc̄is liberauit eos. donec.

XLVIII

Et surrexit helyas
ꝓpha q̄si ignis. ⁊ u̇bum ip̄i
q̄si facula ardebat. Qui induxit in
illos famē ⁊ irritantes illum i
uidia sua pauci fc̄i sunt. Non poterat
enī sustinere p̄cepta dn̄i. Verbo dn̄i cō
tinuit celum. ⁊ deiecit a se ignē ter.
Sic amplificatꝰ ē helyas in mirabili
bȝ suis. Et quis pt̄ similit' gl̄ari tibi qui
sustulisti mortuū ab inferis de sor
te mortis. in u̇bo dn̄i dei tui. Qui de
iecisti reges ad ꝑniciem. ⁊ cōfregisti
facile potentiam ipsorum ⁊ gl̄osos de le
cto suo. Qui audis in syna iudiciū
⁊ in oreb iudicia defensionis. Qui un
gis reges ad pn̄iam. ⁊ ꝓphas facis
successores post te. Qui receptus es
in turbine ignis. ⁊ in curru equorum
igneorum. Qui scriptus es in iudicijs tē
porum lenire iracundiam dn̄i. ⁊ ꝯcilia
re cor pr̄is ad filiū. ⁊ restituere tribus
iacob. Bt̄i sunt qui te uiderunt ⁊ in
amicitia tua decorati s̄. nam nos
uita uiuimus tm̄. post mortē aūt n̄
erit tale nomē nr̄m. Helyas quidē
in turbine tectus est. ⁊ in helyseo cō
pletus ē sp̄c eius. In diebȝ suis nō p
timuit principem. ⁊ potentia nemo
uicit illum. nec supauit illū u̇bum
aliq̄d. ⁊ mortuū ꝓphauit corpꝰ eius.
In uita sua fecit monst̄. ⁊ in morte
mirabilia operatus ē. In oībȝ istis
n̄ penituit pp̄ls. ⁊ n̄ recesserunt a
pcc̄is suis. usq; dum eiecti s̄ de tra
sua. ⁊ dispsi sunt in om̄em trām. ⁊ reli
cta ē gens ꝑpauca ⁊ princeps in do
mo dauid. Quidā ipsorum fecerunt quod
placeret deo. alij aūt multa ꝯmiserunt
pcc̄a. Ezechias muniuit ciuitatem
suā. ⁊ induxit in medium ip̄i aquā.
⁊ fodit ferro rupem. ⁊ edificauit ad
aquā puteum. In diebȝ ip̄ius ascē
dit sennacherib. ⁊ misit rapsacem

et sustulit manum suam contra illos et extu-
lit manum suam in syon et superbus factus est po-
tentatu suo. Tunc mota sunt corda et
manus ipsorum et doluerunt quasi parturi-
entes mulieres et invocaverunt dominum mi-
sericordem expandentes manus extule-
runt ad celum et sanctus dominus deus audivit
cito vocem ipsorum. Non est commemoratus pec-
catorum illorum neque dedit illos inimicis
suis sed purgavit illos in manu ysaie
sancti prophete. Deiecit castra assiriorum et con-
trivit illos angelus domini. Nam fecit eze-
chias quod placuit deo et fortiter ivit in via
david patris sui quam mandaverat illi
ysaias propheta magnus et fidelis in conspectu dei.
In diebus ipsius retro rediit sol et ad-
didit regi vitam. Spiritu magno vid-
it ultima et consolatus est lugentes syon
usque in sempiternum. Ostendit futura
et absconsa antequam evenirent.

IL

Memoria iosie in compositione
odoris facta opus pigmentarii. In
omni ore quasi mel indulcabitur eius me-
moria et ut musica in convivio vini. Ipse
est directus divinitus in penitentia gentis et
tulit abhominationes impietatis
et gubernavit ad dominum cor ipsius et in di-
ebus peccatorum corroboravit pietatem. Pre-
ter david et ezechiam et iosiam omnes pec-
catum commiserunt. Nam reliquerunt
legem potentes reges iuda et contemp-
serunt timorem dei. Dederunt enim reg-
num suum aliis et gloriam suam alieni gene-
genti. Incenderunt electam sanctitatis ci-
vitatem et desertas fecerunt vias
ipsius in manu ieremie. Nam male trac-
taverunt illum qui a ventre matris
consecratus est propheta evertere et perdere et iterum edi-
ficare et renovare. Ezechiel qui vidit
conspectum glorie quam ostendit illi in curru
cherubym. Nam commemoratus est
inimicorum in ymbre benefacere illis qui
ostenderunt rectas vias. Et duodecim prophe-
tarum ossa pullulant de loco suo. Na-
m corroboraverunt iacob et redemerunt se
in fide virtutis. Quomodo amplificemus
zorobabel. Nam ipse quasi signum in dex-
tera manu israel et iesum iosedech qui
in diebus suis edificaverunt domum et
exaltaverunt templum sanctum domino pa-
ratum in gloriam sempiternam. Et nee-
mias in memoria multi temporis
qui erexit nobis muros eversos et sta-
re fecit portas et seras qui erexit do-
mos nostras. Nemo natus est in terra
talis qualis enoch. Nam et ipse receptus est
a terra. Et ioseph qui natus est homo
princeps fratrum firmamentum gentis
rector fratrum stabilimentum populi. Et
ossa ipsius visitata sunt et post mortem
prophetaverunt. Seth et sem apud ho-
mines gloriam adepti sunt et super omnem
animam in origine adam.

L

Symon onye filius sacerdos
magnus qui in vita sua suf-
fulsit domum et in diebus suis corro-
boravit templum. Templi etiam al-
titudo ab ipso fundata est duplex e-
dificatio et excelsa parietes templi.
In diebus ipsius manaverunt putei a-
quarum et quasi mare adimpleti sunt supra
modum. Qui curavit gentem suam et
liberavit illam a perditione. Qui prevaluit
amplificare civitatem qui adeptus est gloriam in conversatione gentis
et ingressum domus et atrii amplifi-
cavit. Quasi stella matutina in medio
nebule et quasi luna plena in diebus suis

lucet. Et quasi sol refulgens: sic ille re-
fulsit in templo dei. Et quasi arcus refu-
gens inter nebulas glorie: et quasi flos
rosarum in diebus vernis: et quasi lilia
que sunt in transitu aque: et quasi thus redo-
lens in diebus estatis. Quasi ignis effu-
gens et thus ardens in igne. Et quasi
vas auri solidum: ornatum omni
lapide precioso. Quasi oliva pullulans:
et cypressus in altitudinem se tollens.
In accipiendo ipsum stolam glorie: et ves-
tiri eum in consummatione virtutis. In
ascensu altaris sancti: gloriam dedit sanc-
titatis amictum. In accipiendo par-
tes de manu sacerdotum: et ipse stans
iuxta aram. Et circa illum corona fratrum:
quasi plantatio cedri in monte lybano.
Sic circa illum steterunt quasi rami pal-
me: et omnes filii aaron in gloria sua.
Oblatio autem domini in manibus ipsorum coram
omni synagoga israel: et consummatione
fungens in ara: amplificare obla-
tionem excelsi regis. Porrexit ma-
num suam in libatione: et libavit de
sanguine uve. Et fudit in funda-
mento altaris: odorem divinum ex-
celso principi. Tunc exclamave-
runt filii aaron in tubis ductilibus
sonuerunt: et auditam fecerunt ma-
gnam vocem in memoriam coram deo.
Tunc omnis populus simul properaverunt
et ceciderunt in faciem super terram:
adorare dominum suum: et dare preces
deo omnipotenti excelso: et ampli-
ficaverunt psallentes in vocibus suis.
Et in magna domo auctus est sonus
suavitate plenus. Et rogavit po-
pulum excelsum in prece usque dum perfectus
est honor domini: et munus suum perfecerunt.

Tunc descendens extulit manus suas
in omnem congregationem filiorum israel: da-
re gloriam deo in labiis suis: et in nomine
ipsius gloriari. Et iteravit orationem suam:
volens ostendere virtutem dei. Et post
rursum plus oravit dominum omnium qui
magna fecit in omni terra: qui auxit
dies nostros a ventre matris nostre: et fe-
cit nobiscum secundum suam misericordiam. Det nobis
iocunditatem cordis: et fieri pacem in
diebus nostris in israel per dies sempiternos
credere israel nobiscum esse misericordiam dei: ut
liberet eos in diebus suis. Duas gentes
odit anima mea: tertia autem non est gens
quam oderim. Qui sedent in monte
seyr: et philistiim: et stultus populus qui
habitat in sicimis. Doctrinam sapientie
et disciplinae scripsit in codice isto: ihesus
filius syrach ierosolimita: qui reno-
vavit sapientiam de corde suo. Beatus qui
in istis versatur bonis: qui ponit illa
in corde suo: sapiens erit semper. Si
enim hec fecerit ad omnia valebit: quia
lux dei vestigium eius est.

Confitebor LI
tibi domine rex: et collaudabo te deum
salvatorem meum. Confitebor nomini tuo:
quoniam adiutor et protector factus es mihi: et li-
berasti corpus meum a perditione. A la-
queo lingue inique: et a labiis ope-
rantium mendacium: et in conspectu astantium
factus es mihi adiutor: et liberasti me secundum
multitudinem misericordie nominis tui: a rugi-
entibus preparatis ad escam: de manibus
querentium animam meam: et de portis tri-
bulationum que circumdederunt me. A pres-
sura flamme que circumdedit me: et in me-
dio ignis non sum estuatus. De altitudine
ventris inferi: et a lingua coinquinata

et a labio mendacii, et a rege iniquo et a
lingua iniusta. Laudabit usque ad
mortem anima mea dominum, et vita mea
appropinquans erat in inferno deorsum.
Circumdederunt me undique, et non erat qui
adiuvaret. Respiciens eram ad ad-
iutorium hominum, et non erat. Memoratus
sum misericordie tue domine, que a seculo sunt, quoniam
eruis sustinentes te, et liberas eos de
manibus gentium. Exaltasti super terram
habitationem meam, et pro morte defluen-
ti deprecatus sum. Invocavi dominum pa-
trem domini mei, ut non derelinquat me in
die tribulationis mee, et in tempore superborum
sine adiutorio. Laudabo nomen tuum as-
sidue, et collaudabo illud in confessione,
et exaudita est oratio mea. Liberasti me a
perditione, et eripuisti me de tempore
iniquo. Propterea confitebor et laudem dicam
tibi, et benedicam nomini domini. Cum adhuc
iunior sum, priusquam oberrarem,
quesivi sapientiam palam in oratione mea.
Ante templum postulabam pro illa, et
usque in novissimis inquiram eam. Eflo-
rebit tamquam precox uva. Leta-
tum est cor meum in ea. Ambulavit
pes meus iter rectum, a iuventute
mea investigabam eam. Inclinavi
modice aurem meam, et excepi illam.
Multam inveni in me ipso sapientiam, et mul-
tum profeci in ea. Danti michi sapientiam
dabo gloriam. Consiliatus sum enim ut fa-
cerem illam; zelatus sum bonum, et non
confundar. Colluctata est anima mea in
illa, et in faciendo eam confirmatus sum.
Manus meas extendi in altum, et in sa-
pientia eius luxit anima mea, et ignoran-
tias meas illuminavit. Animam meam
direxi ad illam, et in agnitione inveni

eam. Possedi cum ipsis cor ab initio;
propter hoc non derelinquar. Venter meus conturbatus est
querendo eam; propterea possidebo bonam
possessionem. Dedit enim michi dominus lin-
guam mercedem meam, et in ipsa lau-
dabo eum. Appropiate ad me indocti, et
congregate vos in domum discipline. Quid
adhuc retardatis, et quid dicitis
in his? Anime vestre sitiunt vehemen-
ter. Aperui os meum, et locutus sum. Compa-
rate vobis sine argento sapientiam, et collum
vestrum subicite iugo, et suscipiat anima
vestra disciplinam. In proximo est enim
invenire eam. Videte oculis vestris quia
modicum laboravi, et inveni michi mul-
tam requiem. Assumite disciplinam
in multo numero argenti, et copiosum
aurum possidete in ea. Letetur anima
vestra in misericordia eius, et non confundemini in
laude ipsius. Operamini opus vestrum ante
tempus, et dabit vobis mercedem vestram
in tempore suo. Et clamavit Salomon ge- VA
mitu suo coram tota ecclesia Israel, expan-
dit manus suas ad celum et dixit: Domine
deus Israel, non est similis tui deus in celo sursum, neque
in terra deorsum, qui custodis testamen-
tum et misericordiam pueris tuis, euntibus coram
te in toto corde, servans puero tuo David
que locutus es illi, et locutus es in ore tuo et
in manu tua implesti, ut dies iste. Et
nunc domine deus Israel, custodi puero tuo David
patri meo que locutus es illi dicens:
Non deerit tibi vir a facie mea, sedens
in throno Israel, verumtamen si custodi-
erint filii tui legem meam, et in preceptis
meis ambulaverint, sicut ambulaverunt
coram me fideles. Et nunc domine deus Israel
credatur verbum quod locutus es puero
tuo David. Quia si vere habitavit deus cum hominibus CAT

intra. Si celum celi n̄ sufficit te q̄n
to magis domus hec q̄m edificaui. Sȝ
respiciens ad orōm pui tui & pcati
onem dš. ut exaudias placatiōez
oronis q̄m pu tuus orat coram te
hodie. ut sint ocli tui sup domū hāc
die ac nocte in locū quē dixisti in
uocari nom̄ tuum. & exaudias o
ratione q̄m pu tuus orat in h̄ loco
& exaudias pcatione pui tui & pp̄li
tui isrl'. si orauit in loco isto. exau
dias in loco habitationis de celo. et
exaudias & ppitius sis. si peccaue
rit in te. Explic̄ Ecclesiastic̄. Incip
plogus. In ysaiam pphām.

Nemo cum
pphas uer
sibȝ uiderit
esse descripto
metro eos
estimet apud
hebreos li
gari & aliq̄d
simile hr̄e de psalmis ul' opibȝ sa
lomonis. sȝ q̄d in demosthene et
tullio solet fi. ut p cola scribant
& comata. qui utiq; psa & n̄ usibȝ
oscripserint. Nos q̄ utilitati lege
tium puidentes intptatione no
uam nouo scribendi genere distin
ximus. Ac primum de ysaia scien
d' q̄d in sermone suo disertus sit. quippe
ut uir nobil' & urbane eloquentie
nec h̄ns quicq̄m in eloq̄o rusti
citatis admixtum. Vn̄ accidit ut p
ceteris florē sermonis ei translatio n̄
potuit oseruare. Deinde etiā hoc adi
ciend' q̄d n̄ tam ppha dicend' sit q̄
euangelista. Ita eī uniuersa xpī eccl'e

mysteria ad liquidū psecutus ē. ut n̄
eum putes de futuro uaticinari. sȝ de p
teritis hystoriam texere. Vn̄ coniicio nolu
isse tunc tpr̄is. lxx. intpretes fidei
sue sacramenta pspicue ethnicis pde
re ne scm̄ canibȝ. & margaritas porcis
darent. Que cū hanc editionē lege
ritis. ab illis animaduertetis abscondita.
Nec ignoro q̄nti laboris sit pphas
intellige. nec facile quempiam posse
iudicare de intptatione. nisi intellexerit
an q̄m legit. nos q̄ pate morsibȝ plu
rimorū. qui stimulante inuidia q̄d ₒ
sequi n̄ ualent despiciunt. Sciēs ḡ &
prudens. i flāmā mitto manū. & nich
ominus h' a fastidiosis lectoribȝ peor ut
quom̄ greci post lxx. translatores. a
quilā & simachum & theodotionē le
gunt. l' ob studiū doctrine sue. ul' ut
lxx. magis ex collatione eorū itelli
gant. sic isti saltem unū post priores
habe dignent intptem. Legant prius &
postea despiciant. ne uideant n̄ ex iu
dicio. sȝ ex odii psumptione ignorata
dampnare. Pphauit aūt ysaias in
ierlm & in iudea. necdū x. tribubȝ
i captiuitate ductis. ac de utroq; re
gno. nunc omixtim. nc̄ separatim tex
ait ordin. Et cum interdum ad psentē
respiciat hystoriam. & post babylonie
captiuitatē reditum ppli significet
in iudeā. tn̄ eius ois cura de uocatione
gentiū. & de aduentu xpī ē. Que q̄nto
plus amatis o paula & eustochiū
tanto magis ab eo petite. ut p obtrec
tatione psenti q̄ me idesinēter emu
li laniant. ipē m̄ in ceodem restitu
at i futurū. qui scit me ob h' ipegrine
lingue eruditione sudasse. ne iudei